

"PAARINNGA"

Meeqqat Illersuisuiata meeqqani inersimasunilu tusarniaanera meeqqat Tasiilami atugaat pillugit – Meeqqat pisinnaatitaaffiinut naleqqiullugit

Angajoggaakka najortasuppakka
mecrarsaarusunngilanga !!!

Imaa

Aallaqqaasiut	4
Immikkoortoq 1 – Meeqqat Illersuisuata naliliinera.....	5
Aallarniut	5
Nalunaarusiap immikkoortortalersornera.....	7
Periaaseq / sammisat	7
Meeqqat atugaat Meeqqat pillugit Isumaqtigiiissutaannut naleqqiullugit	9
Illersorneqarnissamut pisinnaatitaaffik.....	10
Ilinniagaqarnissamut pisinnaatitaaneq.....	16
Allat ataatsimut isigalugu ernummatit	18
Innersuussutit.....	20
Uteqqiineq.....	21
Imm. 2 – Meeqqat inersimasullu oqaatigiumasaat.....	23
Meeqqat oqaatigiumasaat	23
Meeqqat saaffiginnissutaat	31
Inersimasuniit paasissutissat / innuttaniit saaffiginnissutit.....	32
Atuarfinniit paasissutissat	36
Elevhjemmi	39
Naliginnaasumik Kuummiuni pissutsit.....	41
Naggataarutaasumik oqaatigiumasat.....	42
Ilanngussaq 1 - Qaaqqusissut.....	43
ILANNGUSSAQ 2 – Meeqqat oqaasii	44
Bilag 3(ilanngussaq 3) – Opgørelse fra skolen	60

*"Qitornatit paarissavatit qitornavit ajunngitsumik pissavaatit. Immiaaraq tunullugu
qitornat paariu asajuk erligijuk perorsaruk ajunngitumik pisarniaruk
atuarnerut tungaanut ingerlateeqqiuk perorsaruk. Qujanaq!"*

Aallaqqaasiut

Junip qaammataani Tasiilamiillungalu Kuummiuniippunga meeqqanut siunnersorti Ellen Bang Bourup peqatigalugu meeqqat inersimasullu oqaloqatigiartorlugit meeqqat atugaat pillugit. Angalaneq attortinnarsimaqaaq. Ajoraluartumik angalanerup kingorna paasivara, meerapassuaqarlunilu inuusuttorpassuaqartoq isumassorneqarnissamik illersorneqarnissamillu pisassaraluaminnik pinngitsunik. Meeqqat taakkua sakkortuumik aliensuuteqarput; ilaqtaminnik annasaqarnertik aliasuuteqarput, isumassorneqannginnertik qanilaarfingineqannginnertillu aliasuutigaat, nakuuserfigineqarnertillu aliasuutigalugu. Meeraapput tarnimikkut ikillit.

Takuarali aamma inuiaqatigiit nukittuumik kulturilik, ataatsimoorsinnaasut, isumalluuteqarlutillu nukissallit allanik ikiuinissaminut, ilaqtariit nukittuat ingerlalluartullu meeqqaminnik toqqisisimanermik tunisisut inerikkiartornerinillu qiimmassaasut. Allatut oqaatigalugu piorsarneqarnissamut perarfissaqarpoq nukeqarlunilu isumalluutaasinnasunik. Tappavanimiut ersarissumik tusarneqarnissaminnik, akuutinneqarnissaminnik ataqqineqarnissaminnillu inuiaqatigiit ineritikkiartornissanut oqaasertaliipput. Allatut oqaatigalugu; peqataarusupput.

Meeqqat inersimasullu amerlasuut nukissaqarluartut aamma naapippakka. Atuarfiit ilinniartitsisullu annertuumik nersortariaqartumillu sulipput naak unammilligassaqaraluqaalutik. Meeqqat naapippakka atuarfimminnik atuartinneqarnerminnillu nuannarinnittut. Aammattaaq angajoqqaarsiarpassuit ilaqtariippassuillu isumassuisut nersualaarusuppakka Tasiilami Kuummiunilu meeqqat pisinnaatitaaffiinik attasseqataasut.

Ajoraluartumilli Tasiilami Kuummiunilu ilaqtariit ilaanni ileqqunik allanngortoqarsimavoq, persuttaaneq, nakuuserfigineqarneq sumiginnagaanerlu meeqqat innunerannut akuelersimalluni. Uannut oqaasiisa tamanna ajoraluaqisumik upternarsarpaat. Meeqqat taakkua sumiginnarpagut. Akusussaaffik tigusariaqarparput – ilaqtariittut inuiaqatigiittillu – meeqqat taakkua isumassorneqarnerat, illersorneqarnerat ikornejqarnerallu isumannaarumallugu. Taamaanngippat ilimagissanngilarput taakkua meeqqat inuusuttillu inuiaqatigiit nammaqqissinnaassagaat.

Siunissami aggersumi politikerit akisussaaffeqrtut naapissavakka meeqqallu oqariartuutaat ingerlateqqillugit. Kajumissaarniarpakka akisussaaffik tigoqqullugu meeqqallu atugaat pitsangorsaqqullugit. Kiisalu meeqqat killiffiat ukiumi tulliuttumi malittariniarpara.

Meeqqat Illersuisuat

Immikkoortoq 1 – Meeqqat Illersuisuata naliliinera

Aallarniut

Meeqqat Illersuisuat aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigii pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 22. november 2011-meersoq malillugu Meeqqat Illersuisuata meeqqat pisortaqarfinni privatinilu soqtigisaqarfii siuarsartussaavai, meeqqallu inuiaqatigiinni atugaat tikkuartortussaallugit paasisitsiniutigisussaallugillu. Ingammik tassani Meeqqat Illersuisuat siunnersuisussaavoq ilitsersuisussaallunilu meeqqat pisinnaatitaaffii maalaarfigisinnaasaallu pillugit. Taakkua avataatigut Meeqqat Illersuisuata nakkutigisussaavaa inatsisit atuutsitsinerlu, Kalaallit Nunaata pisussaaffiatut Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffiinut Isumaqtigiissummut naleqqiullugu naapertuunnersut, pissutsillu meeqqat Kalaallit Nunaanni inuuffigisaat nalilersussallugit Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffi pillugit Isumaqtigiissutaanut aaliangersakkanut anguniakkanullu naapertuunnersut. Aammattaaq Meeqqat Illersuisuata meeqqat pillugit paasissutissat ingerlateqquitassarivai, apeqqutit pingaarutillit oqallissaarutigisassallugit, tamanut ammasumik oqallinnermi meeqqat illersortassavai, kiisalu meeqqat oqallinnermi peqataanissaannut periarfissaat pitsangngorsassallugit, inuiqatigiit ineriartornerat sunniuteqarfiginiassammassuk.

Meeqqat Illersuisuata Tasiilamut Kuummiunullu angalanerata siunertaraa meeqqat akuutinnissaat tusarnissaallu atukkaminnut qanoq isumaqarnersut. Aamma taamatut inersimasut meeqqat atugaat pillugit tusassallugit, pisortat suliffeqarfiinut attuumassuteqanngitsumik. Taamatut iliornerup periarfissippi meeqqat, pisinnaatitaaffii maalaarnissamullu aqquutit pillugit, siunnersorlugillu ilitsersussallugit, kiisalu meeqqat inuunerminni pissutsit atugaat Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffi pillugit Isumaqtigiissutaanut naapertuunnersoq ilisimasaqarfigilissallugu.

Ugguna angalasimanermut nalunaarusiakkut Meeqqat Illersuisuata kissaatigaa Tasiilami Kuummiunilu meeqqat atugaat paasisitsiniutigissallugit, maannakkut pissutsit oqallissaarutigissallugit, tamanullu ammasumik maannakkut atugaat pillugit oqallinnermi illersussallugit, taamaalilluni namminneq nipaat oqallinnermi akuuniassammata tusarneqarlutillu.

Meeqqat inuuusuttullu akuutinneqarnissaat MIO'p tunngaviisa pingarnerpaat ilagimmassuk, MIO'p suleriaasiata pingaaruteqartut ilagivaat nunap immikkoortortaqarfiiinut assigiinngitsunut angalasarnissaq, meeqqat inuuusuttullu atugaat pillugit oqaloqatiginiarlugit. Taakkunani angalanerni meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit siunnersuisoqartarpooq ilitsersuisoqartarlunilu, kiisalu atugaannik paasissutissanik katersisoqartarluni. Aammattaaq paasissutissanik katersisoqartarpooq inersimasunit, angajoqqaanit meeqqanillu sullisisunit. Taamaammat MIO'p erseqqissarpaa nalunaarusiaq nakkutilliinikkut nalunaarusiaanngimmat, ilisimatuussutsikkullu aamma nalunaarusiaanngimmat, kisiannili meeqqat atugaat pillugit meeqqat innuttallu takusaat aallaavigalugit nalunaarusiaalluni.

Tasiilamut Kuummiunullu Meeqqat Illersuisuat Aviâja Egede Lynge aamma meeqqanut siunnersorti Ellen Bang Bourup angalapput piffissami 11. – 18. juni 2016. 13. juni 2016 MIO Kuummiuniippoq ullullu sinnerini Tasiilami sammisaqarneq ingerlanneqarluni.

Pilersaarutaasimagaluarpoq MIO Tunumut aatsaat 2017-imik angalassasoq, nakkutilliinermulli atatilligu nalunaarusiaq –” Tasiilami inunnik isumaginninnermut ingerlatsivik isumaginninnermullu malittarisassanik meeqqanut tunngasunik ingerlatsinera” 26. april 2016-imeersoq saqqummermat Meeqqat Illersuisuat aaliangerpoq angalanissaq juni 2016-imut siuartinniarlugu. Pilersaarutit allangornerat pissutigalugu MIO’p taamaallaat Tasiilamut nunaqarfimmullu ataatsimut angalanissani aningaasassaqartissimavaa.

Meeqqat Illersuiusuata meeqqanut siunnersorti peqatigalugu angalanermini atuarfiit pisortai, ilinniartitsisut, isumalluutit, sulisut elevhjemmimilu atuartut oqaloqatigisimavai, innuttat 44-t (meeqqat inersimasullu) saaffiginnissimapput, meeqqaniit oqaatigiumasanik 82-inik tigusaqarsimapput, titartakkallu 20-t meeqqat atugaannut attuumassuteqartut tigusimallugit. Taakkua avataasigut MIO’p Kuummiuni nunaqarfimmeeqqat paaqqinnitarfiatut neqeroorut Tasiilamilu elevhjemmi pulaarsimavai.

Angalanermut siunertap pingaarnersarimmagu meeqqat atugaat pillugit meeqqat tusarneqarnissaat, pingartinneqarsimavoq sapinngisamik meeqqat innuttallu amerlasuut naapinnissaat, pisortanut attuumassuteqanngitsumik. MIO’p akuersaarppaa, kommunip Namminersortullu akornanni, suliniuteqartoqareermat pissutsit pitsanngorsarniarlugin. Taamaammat MIO’p Kommuneqarfik Sermersuup uani angalanermi naapinnissaa pingaarerutissimannngilaa. Kommuneqarfik Sermersoorli angalanissaq sioqqullugu ilisimatinneqarsimavoq MIO’p angalanissaanik, allallu Tasiilamiittut assigalugit qaaqquneqarsimalluni Meeqqat Illersuisuata oqaloqatiginissaanut meeqqat atugaat pillugit. Una nalunaarusiaq, meeqqat innuttallu Tasiilami meeqqat atugaannik imalik, Kommuneqarfik Sermersuumut ingerlateqqinneqarumaarpoq. Kiisalu angalanerup kinguninngua Meeqqanut, Ilaqtariinnut Atuarfeqarnermullu pisortaq kiisalu Meeqqanut Ilaqtariinnullu Immikkoortortaqarfimmeeqqatigineqarsimapput angalanermi misigisat pillugit.

Maluginiartariaqarpoq Meeqqat Illersuisuat meeqqanullu siunnersorti angalanerminnun atatillugu sulianik 17-inik nalunaarusiorsimammata. Nalunaaruteqarnerit pinngorput meeqqat innuttallu kissaataat malillugit, misigisimammata suliassiissutit ingerlanngittut imaluunniit kigaappallaartumik suliarineqartut. Kommunip kingorna nalunaarutigisimavaa suliassat tamangajaasa ilisimallugit, suliainerilu ingerlasut.

Nalunaarusiap immikkoortortalersornera

Nalunaarusiaq marlunniq immikkoortortaqpooq. Immikkoortortami siullermi allaaserineqarpoq qanoq Meeqqat Illersuisuata meeqqanullu siunnersortip meeqqat innuttallu inersimasut tusarniarsimanerai, suullu angalermut tunngatillugu sammineqarsimanersut. Immikkoortortami tassani aammattaaq atuarneqarsinnaavoq Meeqqat Illersuisuata Tasiilami Kuummiunilu meeqqat atugaanik naliliinera Meeqqanut Isumaqtigiiussumut naleqqiullugu, meeqqat innuttaasullu isaannit oqaatigisat aallaavigalugit. Uani aamma naliginnaasumik meeqqat atugaat pillugit MIO'p erngummatai allaaserineqarput, suullu Meeqqat Illersuisuata meeqqat atugaannut tunngatillugu naliginnaasumik pitsangorsaatissatut innersuussutiginerai.

Angalanermut nalunaarusiap immikkoortortaata aappa meeqqat tusarniaaffigineranni paasissutissanik katersukkanik imaqarpoq, Meeqqat Illersuisuannut meeqqanullu siunnersortimut atukkanik paasissutissanik innuttaasunit saaffiginnissutit aqqtigalugit tunniussat kiisalu ilinniartitsisunit atuarfiullu pisortaannit paasissutissat. Paasissutissat immikkoortortami tassaniittut oqaluttuareqqitaapput, oqaatigiumasat kiisalu sooq saaffiginninnermut peqqutigisat meeqqat, inuuusuttut inersimasullu tungaannit. Taamaammat unammillernartut immikkoortoq 2-mi allaaserineqartut taamaallaat meeqqanit, inersimasunillu innuttanit ilinniartitsisuniillu ingerlateeqqitaapput, Meeqqat Illersuisuata naliliinerinngisaa. Paasissutissiinitsinni inuit aqqi isertuussimavagut, meeqqat inuillu ataasiakkaat illersorniarlugit.

Periaaseq / sammisat

Meeqqat inersimasullu tusarniaavagineqarneranni Tasiilami Kuummiunilu meeqqat atugaannik Meeqqat Illersuisuat meeqqanullu siunnersorti assigiinngitsunik sammisaqartitsisimapput, taamaalillutik aamma meeqqat pisinnaatitaaffiinik siunnersuinissaq paasissutissanillu katersinissaq periarfissinniarlugu. Atuartut aammattaaq oqaloqatigineqarsimapput, taakkunanngalu allakkatigut oqaatigiumasaannik katersisoqarsimalluni. Meeqqat inersimasullu ataasiakkaarlutik innuttatut saaffiginninnissaminut periarfissinneqarsimapput. Tasiilami atuarfiup pisortaqarfia ilinniartitsisullu kiisalu Tasiilami elevhjemmi oqaloqatigineqarsimapput, Kuummiunilu nunaqarfimmi meeqqanut paaqqinnittarfittut neqeroorut pulaarneqarsimavoq.

April 2016-imi meeqqanut suliat pillugit nakkutilliinermi nalunaarusiarineqarsimasup erngumanartup saqqummernerani, tamatumalu kingorna tamanut ammasumik oqallinneq Tasiilami meeqqat affaat paarinerlunneqartut pillugit, Meeqqat Illersuisuata, meeqqat imatut ukioqalereersimasut inerereersimatigisullu atukkatik eqqartorlugillu allaaserisinnaallugit, tusarniaaffiginiarlugit aaliangiussimavaa.

MIO'p ilisimasanik katersinermini periutsit assigiinngitsut atorsimavai:

Oqaloqatiginninneq sammisaqartitsinerlu atuartunik

Oqaloqatiginninneq sammisaqartitsinerlu 4. – 8. klassinik specialklassinillu Kuummiuni Alivarpimmi 13. juni 2016 aammalu oqaloqatiginninneq sammisaqartitsinerlu 9. klassinik specialklassinillu Tasiilami Alivarpimmi 14. juni 2016.

Meeqqat 73-it 9 – 15 ukiullit peqataapput.

Meeqqanit paasissutissanik katersinermi MIO-miit makkua pingaartinneqarput:

- Tapersorsorneqarnissamik ikornejarnissamillu pisinnaatitaaffik, toqqisisimanartumik angerlarsimaffeqarnissaq illersorneqarnissarlu.
- Meeqqat qanoq inersimasunut oqarsimassagaluartut Meeqqanut Illersuisuuusuugunik

Meeqqat eqqarsaatigisassaannik tunineqarput kiffaanngissuseqarpullu sunaagaluartorluunniit allaaserissallugu. Meeqqat allannissaminnik kissaateqanngitsut allannissaminnilluunniit artorsartut taarsiullugu titartaasinnaapput. Meeqqat eqimattani sulipput, immikkulli ataasiakkaarlutik akissutistik tunniullugit. Meeqqat titartaallutik saqqummiisinnaanerusut titartakkatik tunniuppaat. Meeqqat ilaasa oqaaseqaatistik titartakkatillu tunniuppaat.

MIO'p katillugu 82-it oqaaseqaatit titartakkallu 20-it pissarsiarai.

Innuttanit saaffiginnissutit

Innuttat ataasiakkaarlugit oqaloqatigineqarput siunnersorlugit ilitsorsorlugillu meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit kiisalu meeqqat naliginnaasumik atugaat pillugit paasissutissat katersorneqarput. MIO'p pingaartippa saaffiginninneq toqqisisimanartuussasoq, ilaatigut qulequttat paquminarsinnaammata tamarmillu imminnut ilisarisimallutik. Innuttat radiokkut illoqarfimmilu nivinngaavitsigut kajumissaarneqarput saaffiginneqqullugit meeqqat atugaat oqaluttuareqqullugit aammalu / imaluunniit siunnersorneqarnissaq ilitsorsorneqarnissarlu pilugit (takuuk ilanngussaq 1).

Innuttat, taakkunani lu meeqqat, inuuusuttut inersimasullu Tasiilami ataasiakkaarlutik saaffiginnissinnaapput ulluni 15. – 16. juni nal. 10.00 – 17.00, Kuummiunilu saaffiginninnissamut ammavoq 13. juni nal. 13.30 – 15.00.

Ullut taakkua marluk ingerlaneranni meeqqat inersimasullu 44-t periarfissaq atorpaat. Erseqqissartariaqarpoq saaffiginnittut akornanni meeraqarmat inersimasut ilaginagit saaffiginnittunik.

Ilinniartitsisunik oqaloqatiginninnerit

Atuarfiit pisortai, ilinniartitsisullu ataatsimeeqatigineqarput oqaloqatigineqarlutillu Kuummiuni Alivarpimmi Tasiilamilu Alivarpimmi, kiisalu aamma inuit isumalluutit, soorlu assersuutigalugu skolefe.

Elevhjemmimut pulaarneq oqaloqatiginninnerlu

Meeqqat Illersuisuat meeqqanillu siunnersorti elevhjemmimut pulaarput. Sulisut meeqqallu immikkut oqaloqatigineqarput. Meeqqat pisinnaatitaaffii oqaluuserineqarput, atuartullu assigalugit meeqqat ataasiakkaarlutik allakkatigut atukkatik pillugit oqaatigiumasatik tunniutissallugit periarfissinneqarput. Meeqqat Illersuisuata meeqqanullu siunnersortip isumai malillugit, amerlanerit inuuusuttuaraapput qajannartorujussuupput, atukkaminnit pisinnaatitaaffimminnillu oqaasertaliinissaminut ajornartorsiuteqartut, allakkatigulli oqaatigiumasaat sakkortoorujussuupput. Sulisut aperineqarput meeqqat nalginaasumik atugaannik, suligullu meeqqat atugaannik pisinnaatitaaffiinillu ikorfartortarneraat.

Kuummiuni nunaqarfius meeqqerivittut neqeroorutaanut pulaarneq

Meeqqat Illersuisuata meeqqanullu siunnersortip Kuummiuni nunaqarfimmi meeqqerivittut neqereroorut pulaarpaat, taannalu meeqqanut 14-inut sulisunullu marlunnut naatsorsuussaavoq, meeraaqqat nuannisaqatigineqarput, sulisut oqaloqatigineqarlutik neqeroorutillu initai takutinnejqarlutik. Meeqqat ukiukinneri pissutigalugu pisinnaatitaaffii pillugit oqaloqatigineqarsinnaanngillat.

Meeqqat atugaat Meeqqat pillugit Isumaqtigiissutaannut naleqqiullugit

Kalaallit Nunaata Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiissutaa malissallugu pisussaaffigaa. Isumaqtigiissutip artikel 3.1.-iani allaqqavoq:

"Naalagaaffiit peqataasut meeqqap ineriartornermini pisariaqartitaatut illersorneqarnissaai sumagineqarnissaalu pisinnaatitaaffiit pisussaaffiillu meeqqap angajoqqaavinut, taakku sinnerlugit perorsaasumut inunnnulluuniit allatut inatsisinik tunngaveqarlutik meeqqamut akisussaaffeqartunut atuuttut naapertorlugit isumannaallisassavaat, tamannalu siunertaralugu inatsiseqernerup tungaatigut aammalu allaffissornikkut iliuusissanut maleruagassanik naleqquttunik tamanik aalajangersaassallutik."

Tamanna isumaqarpoq Kalaallit Nunaanni meeqqat tamarmik, uanilu meeqqat Tasiilamiittut Kuummiuniittullu, illersorneqarnerat isumassorneqarnerallu ineriartornerannut pisariaqartoq qulakkiissallugu.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiissutaa aallaavigalugu Kalaallit Nunaata aamma pisussaaffigaa meeqqat atugaat pillugit tusarniassallugit:

"Naalagaaffiit peqataasut qularnaassavaat meeqqap, nammineerluni isummaminik saqqummiussisinnalereersup, isummaminik taamaattunik pissutsini meeqqamut namminermut tunngassutilinni tamani akornuserneqarani oqaatiginnissinnaatitaanissaa; meeqqap isummamisut saqqummiussai qassnik ukioqarnera aammalu inerisimassusia naapertorlugit pingartinneqartassapput." (artikel 12.1)

Meeqqat Illersuisuata Tasiilamut Kuummiunullu angalanerata siunertarisimavaa meeqqat inuunerminni atugaannik tusarniaaffigissalugit. Meeqqat sinnerlugit uani oqaatigineqarpoq Meeqqat Illersuisuata naliliinera Meeqqat Isumaqtigiissutaannut atugaat naleqqiullugit.

Meeqqat Tasiilami Kuummiunilu atugaannik katersuinermi paasissutissat aallaavigalugit,
Meeqqat Illersuisuat naliliivoq, ukua oqaasertalersortariaqartut Naalagaaffiit Peqatigiit
Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiissummi eqquutsinnejanganngitsutut:

- Illersorneqarnissamut pisinnaatitaaffik
- Ineriartornissamut pisinnaatitaaffik

Immikkoortut taakkua taaneqartut tulliuttuni ersarissarneqassapput.

Illersorneqarnissamut pisinnaatitaaffik

Meeqqat Illersuisua naliliivoq, arlaleriarluni illersorneqarnissamut pisinnaatitaaffik eqquutsinnejanganngitsoq Tasiilami Kuummiunilu (Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqtigiissutaa Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit artikel 19).

Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqtigiissutaa Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit nunat peqataasut ima pisussaapput:

"... inatsisiliatigut, allaffissornikkut, inunnik isumaginninnikkut ilinniartitaanikkullu iliuusissatut maleruagassanik naleqquttunik tamanik aalajangiisassapput meeqqamut timikkut tarnikkulluuniit qanorluunniit iliornikkut pinerlineqatsaaliutaasussanik, innarlerneqarnikkut imaluunniit atornerluinikkut, paarinerlunneqarnikkut, ilanggullugit naalliutsitsinernut atornerluinernullu soorlu meeraq angajoqqaaminit, taakkua sinnerlugit perorsasiminit inunnilluunniit allanit paarsarineqartillugu kinguaassiuutitigut atornerlunneqannginnissamut illersuutissanik." (artikel 19,1).

Kiisalu:

" Illersuiniutit taamaattut naleqquttumik annertussusulinnik ilaqtinnejartariaqarput sunniuteqarluartussatut najoqqutassianik, isumaginninnikkut sulissuteqarnissat ilusilersornissaannut, meeqqamut taassumunnga paarinnittuusunut pisariaqarneratut tapersersuutaasinnaasunik, taamatullu siuliini nassuiardeersutut allatigut tamatigut pitsaaliuniarnermut aammalu meeqqamik naalliutsitsisoqarsimatillugu iliuuseqartup nassaariniarnissaanut, nalunaarusiornissamut, innersuussinissamut, misissuinissamut, katsorsaaniarnissamullu qanoq-iliuuseqarniarnissamullu, pisariaqarpallu eqqartuussisulersuussinissamut atugassanik." (artikel 19,2).

Meeqqat Illersuisuata nalilerpaa, Tasiilami Kuummiunilu meeqqat amerlavallaat atukkamikkut Kalaallit Nunaata Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiaissutaani pisussaaffini eqquutsinngikkaa. Tamanna naliliineruvoq, Kommuneqarfik Sermersuup ullumikkut meeqqanut suliassat pillugit unammilligassaannaanut tunnganngitsoq, kisiannili Tasiilap eqqaamiusalu tunngaviusumik inuuniarnerminni atugaanni inooriaatsiminnilu unammilligassaannut ajornartorsiutaannullu tunngasoq.

Meeqqat Illersuisuata naqissusissallugu pingaartippaa, isornartorsiuiteq Tasiilami Kuummiunilu meeqqat inuuniarnermikkut ajornartorsiortunut suliniuteqarnermut sammimmat, inunniq sullissinermi ingerlatsivimmi sulisunut ataasiakkaanut samminngimmat, taakkumi sulilluarput oqimaatsunik atugaqarlutik amerlasoorpassuarnillu suliaqarlutik. Isornartorsiuiteq politikerinut akisussaaffimmik tigummisunut sammivoq, kajumissaarutaallunilu inersimasut ataasiakkaat, kommuni inuiaqtigilli ataatsimoorlutik akisussaaffimmik tigusisariaqartut qanorlu iliuuseqarlutik – massakkut – atukkat pitsanngorsarniarlugit. Kinguneqaraluarpuunniit pineqartumut atugassanik amerlanernik tunisisoqarluni nutaanillu qanoq iliuusissanik eqqarsartoqarluni.

Meeqqat atugaat inuunerallu imigassamik annertuumik atornerluinermik aningaasanoornermillu sakkortuumik sunnerneqarpoq. Tamatuma kinguneri assut erngumanarput ajornartorsiullu qanoq iliuuseqarfigineqartariaqarluni.

Tamatuma kinguneraai sumiginnarneqarneq, nakkutigineqannginnermi ulorianartorsiorterit, kaannerit angajoqqaat imigassaq aningaasanoornerlu meeqqat pisariaqartitaanniit siulliukkaangassuk, timikkut misigissutsikkullu persuttarneqarneq imigassamik atornerluinerup kinguneranik, naliginnaasumik qanilaarnermik, qiimmassarneqarnermik inersimasunillu oqaloqateqarnissamik amigaateqarneq.

Meeqqat, innuttat atuarfiullu oqaasii malillugit Meeqqat Illersuisuata naliliivoq, meeqqanut taakkununnga sumiginnaaneq atuuttoq, pisortat suliffeqarfiinit, inersimasuniillu meeqqanik akisussaasunit. Kingullernut taaneqartunut tunngatillugu angajoqqaajusinnaapput angajoqqaarsiaasinnaallutillu.

Nakkutiliisut nakkutilliinerminni nalunaarusiaanni erserpoq, Tasiilami meeqqat affaasa missaat suliassiissutigineqarsimasut, kisiannili taakkunani amerlasuut suliarineqanngitsut, meeqqallu taakkua isumagineqanngitsut. Meeqqat Illersuisuata meeqqanik, innuttanik atuarfimmillu oqaloqateqarnerata ersersippaa, meeraqarmat arlalinnik, inuuniarnerminnik ajornartorsiuteqartunik, pisariaqartitaminnik ikiorneqaratillu tapersorsorneqanngitsunik (assersuutigalugu nalunaaruteqarpoq suliarineqarsimannngitsunik). Aammattaaq ilimagisariaqarpoq nalunaarutigineqarsimannngitsqartoq, inuunermut ajornartorsiuteqartut tamaasa kommunip ilisimagunangimmagitt, assersuutigalugu Tasiilami atuarfimmi pisortaq oqarpoq: *"Ingerlatseriaaseq ajunngikkaluarpat nalunaarusiat amerlanerujussuussagaluarput. Illaruatigineqartutut misigisimanarpoq nalunaaruteqaraanni."* Aammattaaq atuarfiup nalilerpaa

446-nit 236-it inuunerminni annertuumik ajornartorsiuteqartut atuarfimmilu ingerlalluanngitsut. April 2016-imi nalunaarusiap uppernarsarpaa, nalunaarutit amerlanersaat atuarfinningaanneermata, taakkulu amerlanersaat suliarineqarsimaneri takuneqarsinnaanatik.

Meeqqat toqqaannartumik oqaatigaat, kissaatigigitsik inersimasut imigassartunnginnissaat, inersimasuniillu isumassorneqarnissartik kissaatigigitsik. Assersuutigalugu meeqqap saaffiginninnermini oqaluttuarivaa, anaanani imerajuttummat imminullu toqunnissani aalakuuleraangami qunusaarutigisarlugu. Meeraq allanik ilaquaqanngilaq tapersuisinnaasunik. Innuttaniit saaffiginnissutini saaffiginnissutit amerlanerpaat imigassamik atornerluinerup aningaasanoorajunnerullu kingunipiluinik imaqrput (immikkoortoq 2-mi innuttat saaffiginninnerini allattorneqarsimasut innersuunneqarput). Assersut pivusoq tassaavoq nunaqarfimmi meeqqat tallimat angajoqqaavi imerajuttut aningaasanoortartullu. Meeqqat angajulliit minnerit paarisarpaat, tamannalu arlaleriarluni nalunaarusiorneqartarsimavoq, meeqqalli inissisimanerat sammineqarsimanani.

Meeqqat eqimattakkaarlutik sammisaqarnerminni oqaaseqaataasa pivusoq inuuffigisartik ersersippaat:

- "*Anaanaa, paarinnga, sugamami taamaapinga alarnanga paaringa*" (niviarsiaraq, 10-nik ukiulik)
- ("*Arfinilinnilli ukioqarlunga anaananni najugaqarpunga, maannakkut 14-inik ukioqarpunga suli anaananni najugaqanngilanga. Nuanninngilaq angajoqqaami najugaqarnani. Eqqaamavara anaanama pigisakka poortormagit. Imminornissara eqqarsaatigiaannarpara, imminungajannikuullungalu. Suliiminut toqunnissara eqqarsaatigaara. Nuanninngilaq. ITERIT IMERUNNAARLUTILLU*" (niviarsiaraq, 14-inik ukiulik))
"Jeg har boet min mor siden jeg var seks år og nu er jeg 14 år og stadig boet ikke min mor. Og de er ikke sjovt at ikke boet hos forældrene. Jeg kan huske da min mor pakkede mine ting. Jeg har altid tænke at dræbe mig selv, jeg har næsten dræbe mig selv. Stadig tænke at dræbe mig. De er ikke spor sjov. SÅ VÅGN OP OG STOP DRIKKER" (pige, 14 år)

Meeqqat toqqisisimannnginnerujussuartik oqaatigisarpaat angajoqqaatik imeraangata oqqallutillu. Ilasa oqaluttuaraat, angerlarsimaffimminningaaniit qatanngutitillu qimaasariaqartarlutik. Assersuutigalugu oqarput:

- "*Qimaallunga ikiortisasiolluta. Aanaanut qimaasariaqpunga*" (nukappiaraq, 11-inik ukiulik)
- "*Ilaatigu misigisarpunga nuannaarnanga. Misigisarpakka anaanakku ataatagalau aalakkuttu uanga sumiippissaarutarpunga qatanngutikka asaqaakka XX-kkunni angerlaatitapakka uanga sumiippissaarutarpunga ilaatigu XX-kkunni sinitarpunga XX ilagigaangakku nuannaraara kammannguara anaanakku aalakooriaraanga kaatarpunga*" (niviarsiaraq, 14-inik ukiulik)

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqanut ataatsimiititaa General Comment-iminni artikel 19-imut persuttaaneq pillugu erseqqissarpaat, meeqqat pisinnaatitaaffimminnik tigummiaqartutut ataqqineqarlutik, timikkullu misigissutsikkullu innarligassaanngitsutut isigineqassasut eqqugaasutunngitsoq. Naqissuserpaat persuttaaneq akuerineqarsinnaanngitsoq katsorsarneqarsinnaasorlu. Meeqqanut ataatsimiititap uparuarpaa, persuttaaneq timikkut persuttaanertut aammalu / imaluunniit piaaraluni innarliinertut isigineqakkajummat, taamatulli paasinneriaatsip misigissutsikkut imaluunniit piaarinaatsoornikkut persuttaanerup isumaa millisissanngimmagu.

Meeqqanut persuttaanerup kingunerisai ilisimaneqarluarput, taakkunani toqu, inuunerup sinneranut innarlerneqarnermik ajoquserneqarneq, misigissutsikkut ajornartorsiutit paasinnittaatikkullu ajornartorsiutit atuarnermut sulinermullu sunniisinnaasut ilaapput. Tarnikkut misigissutsikkullu kingunipilutsitsinerit ilagivaat pigumaneqanngitsutut peersitaasutullu misigisimaneq, attaveqarniarnermut ajornartorsiuteqarneq, kingunipilutsitsineq, ersiorneq annilaanganerlu, nalornineq imminullu naleqanngitsutut misigineq, tarnikkut ajornartorsiutit soorlu annilaanganeq nikallunganerillu imminullu toqunnissamut eqqarsarneq inuttut inuiaqatigiinnullu kinguneqartunik. (Generel Comment no. 13).

Meeqqat Illersuisuisuata meeqqat amerlasuut angajoqqaavisa atornerluinerisa kingunerisaanik inissisimaffiat persuttaanertut, qulaani Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqanut ataatsimiititaata nassuaanera naapertorlugu, isigivaa. Angajoqqaanut tapersiinermik tamanna pinaveersaartinneqartariaqarpoq meeqqat tassunga pinnginniassammata, taamaakkaluartorli meeqqanut tassunga pisunut qimaaffissanik isumannaatsunik qulakkeerisoqartariaqarpoq.

Tasiilamut Kuummiunullu tikeraarnermi aammattaaq paasineqarpoq, kinguaassiutitigut atornerluineq ajornartorsiutaasoq, tamannalu iliuuseqarfingeqartariaqartoq. Meeqqat suugaluartumulluunniit naalliutsitaanermut illersorneqartussaapput, ilanngullugu kinguaassiutitigut atornerlugaaneq. Innuttaniit saaffiginninnernit, atuarfimmiit, elevhjemmimiit meeqqaniillu saaffiginninnernit paassisutissaqarpoq innarliinernik. Assersuutigalugu innuttamit oqaatigineqarpoq kinguaassiutitigut innarliinerit taamaattussaanngorsimasut, meeqqallu oqarfingeqartartut "sungiukkumaaraat". Aamma innarliinernik tigussaasunik assersuutissaqarpoq meeqqanit inersimasuniillu. Nalunaqaaq taakkua innarliinerit naammattumik iliuuseqarfingeqarsimanersut. Innuttaniit saaffiginninnerit takutippat ikorsiineq naammanngitsoq. Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiissutaa malillugu meeraq illersorneqartussaavoq: "*Naalagaaffiit peqataasut isumagissavaat meeqqap ganorluunniit iliornikkut kinguaassiuutitigut atornerlunneqannginnissaa*" (artikel 34).

Meeqqat Illersuisuisuata nalinginnaasumik naliliinera imaappoq, Tasiilami Kuummiunilu naammaginartumik meeqqat inuuusuttullu illersorneqanngitsut ikiorserneqanngitsullu (pitsaaliuineq innuttaasunullu akuulersitseqqiineq).

Taamatut naliliinerup april 2016-imi nakkutilliinermi nalunaarusiaq taperserpa, tassani nalilerneqarmat, piffimmi tassani nukissaritaasunit pinaveersaartitsineq suliarineqarsinnaanngimmat, taamaallaallu sukkut tamaana suliniartoqarsinnaasoq siumullu piffissaq sivikitsuinnaq isigalugu iluarsiiniartoqarsinnaasoq, Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiiissut piviusunngortinneqarsinnaanani, nalagaaffinnit peqataasut pisussaaffeqartut: "... *Naalagaaffiit peqataasut sutigut tamatigut naleqquttunik iliuusissanut maleruagassioratsapput meeqqap qanoq-iliornikkulluunniit sumiginnagaasimasup, iluaqutiginiagaasimasup imaluunniit atornerlugaasimasup...*" (Artikel 39).

Piviusoq meeqqat amerlasuut atugaat, persuttaanertalik, kinguaassiutitigut atornerlunneqarnertalik imaluunniit sumiginnarneqarnertalik siusinnerusukkut arlaleriarluni uppernarsarneqartarsimavoq ilisimatuussutsikkut misissuinertigut. (Paasissutissat annertunerusut innersuussutigineqarput MIO'p nittartagaaniittut.)

Meerarsiat

Meeqqat Illersuisuisuata meeqqat inuusuttullu mianersuuttariaqvavissortut erngummatigai. Tassaapput meeqqat inuusuttullu angajoqqaarsiani inissinneqarsimasut. Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiiissutaani meeqqat taakkua immikkut ittumik illersorneqarnissaminnut pisariaqartitsipput (artikel 20).

Meeqqat oqaasii aallaavigalugit Meeqqat Illersuisuisuata isumaqarpoq, tamanna immikkut ittumik Kommuneqarfik Sermersooq-miit equeersimaarfigisariaqartoq. Oqaaseqaatit Meeqqat Illersuisuisuata eqimattakkaarluni meeqqanit sulinermit kiisalu meeqqat saaffiginninnerannit pissarsiarisimasaasa takutippaat, meeqqat taakkua ilaat toqqissisimanngitsut angajoqqaatillu najugaqatigerusukkaluaraat. Soorunami Meeqqat Illersuisuisuata ilisimaarivaa, angajoqqaat najugaqatigineri imaangitsoq meeqqamut pitsaanerpaasoq, nalilerluguli ersistaasoq meeqqat naammaginartumik ataavartumik akuutinneqarsimanningerinut (soorlu iliuusissanik sananermi), inissereerneqarnermillu kingorna pisariaqartitaminnik tarnikkut taperserneqarsimanningerannut. Meeqqat ilaat toqqaannartumik oqarput angajoqqaarsiaminni toqqissisimanatik. Innuttaniit atuarfimmillu saaffiginnissutini aamma erngumanartunik paasissutissaqarluni. Tassanngaaniit ukua ilaatigut erserput:

- angajoqqaarsiat ilaasa aningaasat piinnarlugit suliassaq tigusaraat.
- angajoqqaarsiat tungaannit meeqqanik persuttaasoqartartoq. Meeqqat ersistiput ikiortissarsiornissaminnut.
- meerarsiat angerlarsimaffimmi sulisutut atorneqartut immikkoortinneqartarlutillu.
- meerarsiartaarnissamut suleriaaseq naammaginartumik peqqissaarunneqanngitsoq ilaatigullu meeqqat angajoqqaarsianut inissinneqartarsimasut, kinguaassiutitigut atornerluisimasutut tunniunneqarsimasunut.

- assersuutissaqartoq angajoqqaarsianik atornerluinermik ajornartorsiuteqartunik taamaammallu suliamik kivitsisinnaanngitsunik.
- atuarfiup nalilermagu, meerarsianut tapersersuinissaq annertuumik pisariaqartinneqartoq, ilaat inoqamminnut attaveqarniarneq sakkortuumik ajornartorsiutigimmassuk imaluunniit kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimaneq. Meerarsiat amerlasuut annertuumik isumassorneqarnissaminnik tarnikkullu ikiorserneqarnissaminnik pisariaqartitsippuit.

Meeqqat Illersuisuisuata akuersaarpaq angajoqqaarsiat, pissutsit atukkamik ataanni, suliaqarmata annertuumik pitsasumillu, taamaammat qulaaniittooq erngumaneq angajoqqaarsianut tamanut tikkuussinngilaq, isigisariaqarlunilu Kommuneqarfik Sermersooq-mut kajumissaarutitut qulakkeeqqullugu inissiinerit ataavartumik malittarineqartassasut, naammaginartumillu angajoqqaarsiassarsiortarneq tapersersuisarnerlu isumannaqqullugit. Meeqqat Illuersuisuata aammattaaq kajumissaarutiginiarpaa Qitiusumik Siunnersuisarfiup angajoqqaarsianik siunnersuisartut eqeersimaarfigeqqullugit.

Aammattaaq angajoqqaarsianit ataasiakkaanit saaffiginnittooqarsimavoq siunnersorneqarnissamik, tapersorsorneqarnissamik oqilsaanneqarnissamillu pisariaqartitsisunik meerarsiaminnillu isumakuluuteqartunik. Oqaluttuarineqarportaaq annikilliorneq ilioriusissanillu pilersaarusanik amigaateqarneq.

Meeqqat elevhjemmimeersut

Meeqqat inuuusuttullu Meeqqat Illersuisuata immikkut ernummatigisai tassaapput meeqqat inuuusuttullu elevhjemmimeersut. Meeqqat taakkua sungiusimasaannit allamut inissineqarsimapput immikkullu ittumik tapersorsorneqarnissaminnut isumassorneqarnissaminnullu pisariaqartitsillutik. Ajoraluartumik Meeqqat Illersuisuata elevhjemmimik, sulisunik atuarfimmillu oqaloqateqarnerata ersersippaa, meeqqat taakkunani amerlasuut toqqisisimmanngitsut.

Assigiinngitsut marluk ernumalersitsippuit. Siullermik isumassorneqannginnej, qanilaarneqannginnej tapersorsorneqannginnerlu oqaatigineqarpoq. Sulisut perorsaanermut ilinniarsimannigillat nakutilliisussatullu atorfinitinneqarsimallutik. Tamanna isumaqarpoq meeqqat sinaakkusiiffigineqanngitsut, perorsarneqanngitsut tunngaviusumillu pisariaqartitaminnik pissarsinngitsut ilaqtariinniittuugaluarunik naliginnaasumik pissarsiassaraluaminnik. Tamanna meeqqanit aamma eqqaaneqarpoq.

Meeqqat elevhjemmimeersut ilaatigut aamma oqarput:

- "*Inersimasumik oqaloqateqarneq kaassanngilagut*" (meeraq elevhjemmimeersoq)
- "*Kolleqiet'ni oqaloqatissaqarneq ajorpugut, angajoqqaat perorsaasiat maqaasisarpavut, kollegiet angerlarsimaffitut isigaanni pissutsi allaanerusarpoq, ilaanni oqaloqateqarnissarput, nuannaanngikkaangatta qiimmassarneqartarpugut*" (meeraq elevhjemmimeersoq)

- "Sulisut qaffannissaat aamma sulisut amerlinissaat" (meeraq elevhjemmiemeersoq).

Aappassaanik ilisimatitsissutigineqarpoq meeqqat amerlasuut nunaqarfinni ilaqtariinneermata annertuumik inuttut ajornartorsiuteqartunit. Tamanna isumaqarpoq meeqqat atukkaminnit kingunerlutsitsisut imaluunniit nukangasullutik. Elevhjemmimi sulisut ilisimatitsissutigivaat, meeqqat tarnikkut ikiorneqartariaqartut sulisullu meeqqat paaqqutarinissaannut ilinniarsimannngitsut. Taperserneqarneq ajorput meeqqat ajornartorsiutaannik passussissallutik, elevhjemmimut pigaangamik sakkortusisartunik. Imminut toqoriaraluartoqartarpoq imminullu kilertitertoqartarluni atuartut akornanni, ukiullu tamaasa atuartut kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimasut elevhjemmimut pisarput. Meeqqat ilaat atisanik amigaateqartarput, ilisimatitsissutigineqarporlu angajoqqaat amerlasuut inunnik isumaginnitqarfimmuit pisartagaqarmata imaluunniit arlaatigut atornerluisuullutik.

Aammattaaq ilisimatitsissutigineqarpoq amerlasuut nunaqarfinnut angerlartinneqartarmata atuarfimmi elevhjemmimiluunniit pissutsinut malinnaasinnaanngimmata.

Ilisimatitsissutigineqarpoq tamanna peqqueteqartoq ilaquettaminnik annaasaqarnertik sapertaramikku, sakkortuumik qisuariartaramik tarnimikkullu ajornartorsiornerminni ikiortissaminnik amingaateqartaramik. Angerlartitaagaangamik atuartinneqarnissaraluartik pissarsiarinngitsoortarpaat.

Meeqqat Illersuisuata Kommuneqarfik Sermersooq kajumissaarpaa immikkut taakkua meeqqat inuusuttullu tapersernissaat qulakkeeqqullugu, ulluinnarni naliginnaasumik ikorfartornissaat kiisalu elevhjemmimut pigaangamik ajornartorsiutigisartagaannut immikkut taperseeqqullugu. Aammattaaq qulakkeertariaqarpoq sulisunik pikkorissaanissaq siunnersuinissarlu, meeqqanik ikorfertuinerat pitsaanerulerniassammat. Kiisalu atuartut nunaqarfimmut angerlartinneqartut atuartinneqarnissaat qulakkeertariaqartoq.

Ilinniagaqarnissamut pisinnaatitaaneq

Meeqqat Illersuisuata erngumagivaa atuarfiup nalilermagu atuartut 236-it 446-nit immikkut ittumik special - aamma socialpædagogiskimik ikiorneqarnissaminnik pisariaqartitsimmata ilikkarnissaminnullu ajornartorsiuteqarlutik, atuarfimmit pisariaqartitaannik ikorfartoruminaatsunik killiffianniillu atuartinnissaannut ajornakusoortumik.

Qulakkeerneqartariaqarpoq meeqqanut taakkununnga special – aamma socialpædagogiskimik ikorsiinissaq atuartinneqartussaatitaanertik aallaavigalugu atuartinneqartariaqarmata.

Meeqqat Illersuisuata Tasiilami atuarfimmut pulaarnermini ajornartorsiutinik piviusunik tikkuunneqarsimavoq, maannakkut ingerlateqqinneqartunik. Meeqqat kalaallit ilinniartitsisullu qallunaat akornanni kulturikkut naapinnerat ajornartorsiutitut paasineqarpoq, tamatumalu kulturikkut naapinnerup kingorni takussutissaapput kamannikkut, oqaatsit pillugit minnerusutut misiginernik meeqqallu ilaat termsinsprøveqarnerni tunniutiinnartarmata qallunaatut oqaatsinut

sapersarnerit pissutaallutik. Tamatuma kinguneraa atuarfiup meeqqat aqunnissaat artorsaatigisarmagit, kiisalu kingunerisarlugu meeqqat taakkua ilaat pisariaqartitaminnik piginnaasanik pissarsinngitsoortarneri ingerlariaqqinnissaminut inuusuttutut nammineersinnaasutut. Allatut oqaatigalugu ineriertornissaq pisariaqartitartik pinngitsoortarpaat.

Atuarfimmiit oqaatigineqarpoq naliginnaasumik atuarfiit nakkutigineqangitsut, specialklassillu Misi-miit (PPR) nakkutigineqanngitsut.

Kiisalu Meeqqat Illersuisuat ilisimatinneqarsimavoq, meeqqat amerlasuut ilinniagasserineq ajortut angerlarsimaffimminnit tapersorsorneqannginnertik pissutigalugu, atuarfiup angerlarsimaffiullu suleqatigiinnerat nukitorsartariaqartoq.

Meeqqat Illersuisuata, atuarfiup erngumanera, Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiiissut artikel 28 aamma 29 naapertorlugu meeqqat ilikkarnissartik ineriertornissartillu pissarsiarisarneraat, ilalersorpaa (innersuussutigineqarpoq ilangussaq 3).

Meeqqat Illersuisuata oqaatigaa, takusani aallaavigalugit, ernummatigalugu Tasiilami atuarfiup inunnillu sullissiviup akornanni suleqatigiinneq pitsaanerpaaaffiminiinngimmat. Meeqqat ajornartorsiortut toqqisisimanartunik avatangiiseqalernissaannut sullissinermi apeqquaavoq, meeqqap killiffia tamaat aallaavigineqassasoq, tassungalu ilanngullugu sullissiviit ikioqatigiissinnaaneri. Meeqqat Illersuisuata sakkortuumik Kommuneqarfik Sermersuumut kajumissaarutiginiarpaa misissoqqullugu atuarfimmiit inunnut sullissivimmut nalunaarutit qisuarfigineqarsimanersut, kiisalu kajumissaarutigalugu, suleriaatsinik pilersitseqqullugit, siunissami tamakku qanoq passunneqartarnissaannut.

Allat ataatsimut isigalugu ernummatit

Tulliuttumi Meeqqat Illersuisuata allat naliginnaasumik erngumassutai allaaserineqassapput Tasiilamut Kuummiunullu angalaneq aallaavigalugu.

Meeqqat Illersuisuata erngummatigaa meeqqat peqqisumik inuunissaminnut ineriaartornissaminnullu pisinnaatitaaffiat. Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffi pillugit Isumaqatigiissummi erserpoq: *"Naalagaaffiit peqataasut akuersaarpaat meeqqap kialuunniit timikkut, tarnikkut, ileqqorissaarnikkut inuttullu ineriaartnermini pisariaqartitassaminut pisinnaatitaaffeqarnera"* (artikel 27). Tasiilami Kuummiunilu meeqqat ilarpassui, ilaqtariinni inuuniarnikkut ajornartorsiuteqartuni, atornerluisuni atuarfimmilu ingerlalluanngiffiusumi inuuppata, taava najoqqtassaqaqpoq apeqqusissallugu meeqqat peroriartornissaminnut tunngavilerneqarsimanersut.

Meeqqat Illersuisuata meerarpassuit ernumagai, ilaqtariinni atornerluiffiusuni peroriartortut, imigassamik, hashimik aningaasanoornermilluunniit atornerluiffiugaluarpata. Meeqqat taakkua sumiginnagaallutik innarligaallutillu peroriartornissaminnut ulorianartorsiortorujussuupput, tamannalu ulluinnarigaat Meeqqat Illersuisuannut oqaasiini takuneqarsinnaavoq. Meeqqat illorsorneqarnissaminnik isumassorneqarnissaminnillu pisariaqartitsipput, tamannalu amerlasuutigut ilaqtuttaminni attavigisinnaasaminnilu pisinnaanngilaat. Ingammillu ernumanarpoq, meeqqat attavigisinnaasaminni aalajaatsuni illersortissarsiorsinnaannginnerat, inersimasunullu kinguneqanngitsumik saaffiginnittaraluarnerat, uffa taakkua ikiorsinnaasussaagaluararaat illorsorsinnaasussaagaluaralaallu.

Ilaqutariit taakkua ilaannik qanimut suleqateqarnissaq pisariaqarpoq, nutaamik eqqarsarnissaq tunaartalaralugu, qanoq ililluni ilaqtariit atornerluisut ileqqullu uteqqiattut unitsinnejarnissaq, angajoqqaatut nukittorsarlugit, taamaalilluni meeqqat illersorneqarniassammata isumassorneqarlutillu, pissutsillu uteqattaartut unitsinnejarniassammata (innersuussutigineqarpoq innuttat saaffiginninnerannit allattukkat immikkoortoq 2-miittut annertunerusumik paasiaqarusukkaanni).

Inuit ilinniarsimasut isumalluutillu Meeqqat Illersuisuata oqaloqatigisimasai tamarmik oqaatigaat nukinnik tapersorsorneqarnissaminnillu amigaateqarlutik, taamaammallu naliginnaasumik ernumanarpoq qanoq ilillutik meeqqanut ingerlanerliortunut suliassartik kivissinnaaneraat, tamarmik (innuttat inersimasut ilanggullutik) oqarpata nukissanik ikiortissanillu amerlanerusunik pisariaqartitsillutik.

Qulequttat ilaat, innuttanik oqaloqateqarnermi qaqpinqeqartut, tassaapput Tasiilami Kuummiunilu ilaqtariinnut naliginnaasumik inuuniarnermi tunngaviusut, taassumalu ataani suliffeqarniarnermut, aningasaqarniarnermut ineqarniarnermullu ajornartorsiutit. Meeqqat Illersuisuata ernumanini ersarissarusuppa, , suliniutit suliniutissallu kommunimi sinaakkutit pillugit oqallinneq ingerlanneqalissasoralugu, inuiaqatigiit meeqqallu inuuniarnerminni atugaat pinnagit, ilanggullugulu meeqqat suli kommunimut attaveqarsimannngitsut.

Meeqqat Illersuisuata aammattaaq innuttanik, elevhjemmimi sulisunik atuarfimmillu ataatsimeeqateqarnermi nalunaarutigineqartut aallaavigalugit ernumanini oqaatigerusuppa meeqqat Tasiilap eqqaani nunaqarfimmiiittut pillugit. Tamarmik allaaseraat Tasiilap nunaqarfinttamani inuuniarnikkut ajornartorsiornjerujussuaq. April 2016-imni nakkutillineremi nalunaarusiappaallaaseraa, ilmagisariaqartoq nunaqarfinniit inunnik sullissivimmut nalunaarutit ikippallaarnissaat. Meeqqat Illersuisuata tamanna aallaavigalugu nalilerpaa, nunaqarfinnut angalasunik suliartortoqartariaqartoq suliniuteqartoqartariaqartorlu ilaqtariinnut ikorfartuisinnaasunik.

Meeqqat Illersuisuata akuersarpaa, Kommuneqarfik Sermersooq ilinniarsimasunik piukkunnaateqartunillu inunnik sullissivimmi atorfinitsitsinarnernmini annertuumik unammilligassaqarmat taamaalilluni atorfiit tamaasa inuttalersinnaanagit, kisianni avaqqunneqarsinnaanngilaq Kalaallit Nunaata – uanilu kommunip – Tasiilamiittut, Kuummiuniittut nunaqarfinniittullu meeqqat inuusuttullu illersornissaannut inuunerissuunissaannullu pisussaaffini qulakkeertussaammagu.

Innersuussutit

Meeqqat Illersuisuata erseqqissarusuppa, 'meeraq aallaavigalugu' meeqqap naliginnaasumik inuunermini atugai pitsangorsarniaraanni, suliniut najukkami inooqatigiinneq kultureqarnerlu aallaavigalugit tunngaveqartariaqartoq, peqataatitsineq naligiinnerlu aqqutigalugu. Innuttat, Meeqqat Illersuisuata oqaloqatigisimasai, ersarissumik tusarneqarnissartik kissaatigaat, tunumiutullu eqqarsariaaseq kinaassuseqarnerlu, inooriaaseq maniguunnerlu aallaavigineqassasut. Nalinginnaasumik periarfissarissaarluarpoq ataatsimoornermik misigissuseq ataqtigiinnerlu sakkortooq Tunumiittooq aallaavigissallugu, meeqqat atugaannik pitsangorsaaniarnermi. Naak pissutsit taamaakkaluartut, inuit sakkortuumik akiuussutissaqarput naammagittassuseqarlutillu, aaqqiissutissanullu soqutiginninneqarluni. MIO'p aamma naapippaa misigissususeq "taamaanneranik naammaginnilersut"-mik imalik, susoqanngippallaaqimmat. Oqaatigineqarportaaq qatsunneqarmat qulaaninngaaniit aqutsisoqarnera. Kissaatigineqarpoq inuit tusarnaaneqarnerunissaat, aamma paasineqarnissaq, suleqatiserineqarnissaq peqataatinneqarnissarlu kissaatigineqarpoq.

Taamaammat pingaernerpaatut Meeqqat Illersuisuata innersuuppaa, pilersaarusiorneq pineqartut peqatigalugit pissasoq meeqqat pillugit paassisutissanik katersineqarluni ilaqtariit piffinnilu najugaqartut suleqatigalugit, paasisallu atorlugit suleriusissamik iliuusissanillu pilersaarutinik sanasoqarluni, qanoq Nalaagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffi pillugit lsumaqtigiissutaata atuutsinnissaa qulakkeerneqarsinnaanersoq.

Meeqqat Illersuisuat innersuussivoq, suleriaasiortoqassasoq qulakkeerisussamik artikel 19-ip Nalaagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffi pillugit Isumaqtigifiitup atuutsinnissaanut, kommunip meeqqanut illersuineranik ikorsiineranillu qulakkeerisussamik aammalu ineriaartornissaat tunaartalarugu qulakkerisussamik meeqqallu tamaasa naliginnaasumik inuunerminni atugaannik pitsanguisussamik kiisalu piffinni inuit (Tasiilami nunaqarfinnilu) illersorneqarnissaannik meeqqallu ikiorneqarnissaanik piffinni inuit ikioqatigalugit. Suleriaaseq meeqqanut tamanut tunngassaaq, meeqqanuinnaanngitsoq kommunimi suliassaasunut.

Tamatuma avataatigut Meeqqat Illersuisuata innersuussutigaa, pitsaliuinermut tunngasunik politikkiliortoqassasoq taassuminngalu piviusungortitsisoqassasoq. Aningaasanik sulisunillu qulakkeerisoqassaaq meeqqanik ilaqtariinnillu tarnikkut katsorsarneqarnissaannik atugassanik, innuttaasut isumasioreerneranni. Piffinni inuit qanimat oqaloqatigisarneranni ilaatigut qulakkeerneqassaaq annertunerusumik ilisimasaqalernergik meeqqat sumiginarmeqarnerannut tunngaviusumik peqquataasunik, qanorlu ililluni peqatigiilluni tamakku pissutsit akiorneqarsinnaanersut; ineriaartornermi, inuttut peqqinnikkullu. Taamaalilluni aamma meeqqamut pitsaanerpaaq ataavartumik isiginiarneqarnera qulakkeerneqarsinnaavoq kiisalu ilaqtariit piffinnilu innuttaasut innarlerneqannginnissaat. Assersuutigalugu pisariaqarpoq persuttaanermut atornerluinermullu peqqutit isiginiaartariaqassallugit, takussutissaannaat kingunipiluinnaallu pinnagit.

Meeqqat Illersuisuata innersuussutigaattaaq, ornigulluni sulisarneq Meeqqanik inuusuttunillu ikorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq § 4 annertusarneqassasoq, ingammik nunaqarfiiit pillugit, erngerluni tunaartalimmillu, meeqqanut inuusuttunullu annertusisamik tapersorsorneqarnissaminnut pisariaqartitsisunut, suliniutit piaartumik aallartittarniassammata.

Uteqqiineq

Meeqqat Illersuisuat siunissami tulliuttumi meeqqanut inuusuttunullu sullisisunik akisussaasunik, ilaatigut politikerinik atorfilittanillu, ataatsimeeqateqaqattaarniarpoq oqaloqatigiissutigalugulu sukkut anguniagaqartumik suliniuteqartoqarsinnaanersoq. Meeqqat Illersuisuata kajumissaarutigaa naliginnaasumik inuiqaqatigiit akornanni oqallisigisariaqartoq qanoq ililluta pissutsit allangortissinnaagigut, meeqqat inuusuttullu illersorneqarnissartik tapersorsorneqarlutillu pisariaqartitartik pissappatigit. Pisariaqarpoq inuit tamarmik isummernissaat piviusorpalaartumillu oqallinnermi peqataanissaat, ilanngullugillu Meeqqat Illersuisuata Tasiilami Kuummiunilu innuttaasut kajumissaarniarpai nipangiussat kipiteqqullugit, ajornartorsiutit aaqqiissutissallu oqaluusereqqullugit. Taanna kisimi aqqutissaavoq piffinni inuit peqataatilernissaannut nukiillu sulilersinissaannut. Meeqqat Illersuisuata kajumissaarutiginiarpaa politikerit tamatuma ingerlannissaanut aqqutissiuusseqqullugit.

Meeqqat Illersuisuata ukumi tulliuttumi pissutsit meeqqallu inuunerminni atugaat malinnaaviginiarpai. Meeqqat Illersuisuata aamma kommunip sulinera ataavartumik oqaloqatigisarniarpaa, tusarniarlugu suut suliniutit pissutsinik pitsanngorsaanermi aallartinneqarsimanersut.

Imm. 2 – Meeqqat inersimasullu oqaatigiumasaat

"Take care of your children

Stop drinking pleas

Tak for de du lytter

have a nice day" (dreng 9. klasse, Tasiilaq)

"Meeqqat paariuk

Imerunnaalaarit

Qujunaq tasarnaaravit

Ullorissaarina" (nukappiaraq 9. klassimeersoq, Tasiilaq)

Nalunaarutip immikkoortuata uuma paasissutissat imarivai, Meeqqat Illersuisuata Tasiilamut angalanermini pissarsiarisimasai. Oqariartuit, immikkoortoq 1-imí suleriaatsip iluani allaaserineqartut, oqaloqatigiinnerni sammisaqarnernilu Tasiilami Kuummiunilu atuarfinni meeqqanit, innuttat saaffiginninnerisigut meeqqanit inersimasunillu siunnersorneqarnissaminnik meeqqallu atugaannik oqaluttuarusuttunit, ilinniartitsisunit pisortanillu atuarfinni marluusuni oqaloqatiginninnernit, Tasiilami elevhjemmimit, Tasiilap nunaqarfiiinersunik atuartuuteqartunit, pulaarnermi oqaloqatiginninnermilu, pissarsiarineqarsimapput.

Nalunaarusiornerup uuma immikkoortortaa Meeqqat Illersuisuata naliliineranik imaqanngilaq.

Oqaaseqaatilli immikkoortiternikuupput, oqaaseqaatilli pingaaruteqarnerpaat meeqqat atugaannut tunngasut erseqqissarnikuupput meeqqat Meeqqat Illersuisuanut oqaaseqaataattut.

Meeqqat oqaatigiumasaat

Meeqqat atukkatik pillugit oqaatigiumasaat atuarfinni katersugaapput. Taakkua eqimattakkaarluni sulinerni ataasiakkaarluni akissuteqarnerni katersugaapput, kiisalu meeqqat ataasiakkaarlutik saaffiginninneranni, MIO-mullu innuttat saaffiginninnissaannut periarfissiinerni. Meeqqat oqaaseqaataat nikisinnagit allaqqitaapput, allannermilu kukkunerit oqqlunnerilluunniit naqqissornikuunatik.

Oqaaseqaatit atuarfinni eqimattani sulinerni katarsorneqarsimasut ilanngussaq 2-mi takuneqarsinnaapput. Immikkoortumi tassani **meeqqat oqaatigiumasaat pingarnerit** allaaserineqarsimapput. Ataasiakkaarluni saaffiginninnerni paasissutissat immikkoortumi Meeqqat oqaatigiumasaanni tulleriaarlugit allanneqarsimasut takuneqarsinnaapput.

Imigassaq, ikiaroornartumik atornerluineq aningaasanoornerlu unitsilli

Ataatsimut isigalugu meeqqat amerlasuut oqariartuutaat ersarissumik oqariartuuteqarput kissaatiginngikkaat inersimasut imigassartornissaat, kissaatigigaallu inersimasunit isumassorneqarnissartik.

Imigassamik ikiaroornartumillu atornerluineq meeqqanit kaannermik, kiserliornermik, aliasunnermik sumiiffissaaleqinermillu atassuserneqartarpooq. Imigassamik atornerluineq pillugu oqaaseqaatini angajoqqaanut qatanngutinullu asanninneq, qatanngutinullu isumakuluuteqarneq aamma taakkartorneqarpooq. Meeqqat ilaasa imigassamik atornerluineq iserfigaat toqqaannartumillu allaaseralugu, angajoqqaatik imeraangata aliasuttarlutik, nuannaartaratik qiasarlutillu.

Meeqqat arlallit angajoqqaatik oqqatileraangata toqqisisimajunnaartarlutik oqaatigaat, angerlarsimaffimminniillu qimaasarlutik angajoqqaatik imeraangata.

Meeqqat ilaasa, angerlarsimaffimmik avataanut inissinneqarsimanertik, angajoqqaamik imigassamik atornerluinerannik, atassusertarpaat.

Meeqqat Meeqqat Illersuisuat oqaluttuuppaat

"Ilaatigu misigisarpunga nuannaarnanga. Misigisarpakka anaanakku ataatagal ualakkuttu uanga sumiippissaarutarpunga qatanngutikka asaqaakka XX-kkunni angerlaatitapakka uanga sumiippisaarutarpunga ilaatigu XX-kkunni sinitarpunga XX ilagigaangakku nuannaraara kammannguara anaanakku aalakooriaraanga kaatarpunga" (niviarsiaraq, 14-inik ukiulik).

"Anaananga ataatagal uanga sumiippisaarutarpunga kisianni alligama ataataga anaanagal tallimanngorneq arfinningornerlu ullaat tamaasa aalukoortuaanarput sulimut taamaatuaannarput" (nukappiaraq, 12-inik ukiulik).

"Uanga meeraarallarama nuanartuaanaraluarpunga kisianni alligama ataataga anaanagal tallimanngorneq arfinningornerlu ullaat tamaasa aalukoortuaanarput sulimut taamaatuaannarput" (nukappiaraq, 12-inik ukiulik).

"Anaana kissaatigaara imigassartussanngitsutit 8. klassinngorusuppunga" (nukappiaraq specialklassimiittooq).

"Piseniarbiturmi imioranise... " (9. klassimi atuartoq)

"Angajoqqa aalagoordarnasi aalaguunngikkalivardinni aamma ainngilar igiaroordarnasi angajoqqa aqilernasi aernardortsuulaanni oralivaraliilarniatsii" (atuartoq 9. klassimi)

Meeqqat atornerluinermut tunngatillugu kissaataat

- Angajoqqaat imerunnaassasut
- Pisiniarfiup eqqaani imertoqassanngitsoq

- Angajoqqaat pujortarunnaassasut
- Angajoqqaat nallukattarunnaassasut
- Angajoqqaat hashimik pujortassanngitsut
- Angajoqqaat qitornatik isumagissagaat, peqataatillugit ikiorlugillu

Meeqqat arlallit angerlarsimaffimmi nuanniilliorneq allaaseraat. Tamanna oqaaseqaataanni ersetarpoq, meeqqat angerlarsimaffimminniit qimaasartut, toqqisisimasanngitsut angerlarsimaffimminneerusunngitsullu. Meeqqat ilaasa allaaseraat qatanngutitillu sumiiffissarsiortarlutik, allallu allaaseralugu, kisimiillutik sumiiffissaqaratillu. Uani arlaallit oqaatigaat aanamik aatamillu tapersersortaraatsik, angerlarsimaffianukarsinnaallutillu angerlarsimaffimminniit qimaagaangamik. Kiserliorneq aliasunnerlu tassunga ilisarnaataapput.

Angerlarsimaffik toqqisisimanartoq

Meeqqat Illersuisuata meeqqat aperisimavai angerlarsimaffik toqqisisimanartoq qanoq paasineraat, namminnerlu angerlarsimaffiat taamaannersoq. Meeqqat allakkatigut oqaatigisaat, angerlarsimaffik soqartariaqartoq soqartariaqanngitsorlu, tabelimi ataaniittumi takuneqarsinnaapput:

Uku angerlarsimaffimmi toqqisisimanartumiippus	Ukua taamaassanngillat
Eqqisisimaneq Toqqisisimaneq Angerlarsimaffik nuannersoq Assut asanninneqarneq / angajoqqaat asannittut Asanninnermik takutitsiffiusoq Angerlarsimaffik ikiorneqarfiusoq / ikioqatigiiffiusoq Oqaloqatigiiffiusoq peqatigiiffiusorlu Ilitsersuunneqarfiusoq, oqaluunneqarfiusoq, oqaaqqissaarneqarfiusorlu Angajoqqaat meeqqaminik siunissamik oqaloqatiginnifflussoq Angerlarsimaffik paarilluagaq Angerlarsimaffik meeqqanik paarsilluarfiusoq Angerlarsimaffik meeqqanik perorsaaffiusoq Nerisassat Atisat naammattut Pinngussat allallu Nalaasaarfik	Angajoqqaat imissanngillat Angajoqqaat oqqatissanngillat Nererusuffiussanngilaq Pujortfiussanngilaq Nallukattarfiussanngilaq Angajoqqaat hashimik pujortassanngillat

Siniffik Eqqluisaartoq / torersoq	

Meeqqat ilaasa tunngaviusumik pisariaqartitatik allaaseraat, soorlu nerisassaqassasoq, siniffik, kialaaq allallu timimut tunngasut, meeqqalli aamma allaaseraat misigissutsinut tunngasut ilaqtariillu iluanni pissutsit pingaaruteqarnerarlugit angerlarsimaffik toqqissimasuussappat. Uani meeqqat peqatigiinnissamut oqaloqatigiinnissamullu pisariaqartitsineq eqqaavaat – aamma siunissaq ilinniarnissarlutpillugit.

Assersuutigalugu niviarsiaqqat pingasut eqqaavaat, angerlarsimaffimminni toqqissimallutik, ilaqtariinnilu tapersorsorneqarnertik ikioqatigiinnertillu allaaseralugit. Niviarsiaqqat ilaata, angerlasimaffini allaaserivaa toqqissisimanartuunerarlugu, eqqaalluguli ilaannikkut kaattarnini, ilinniartitsisumilu ikiortaraani.

Meeqqat Meeqqat Illersuisuat oqaluttuuppaat

"Angerlarsimaffik toqqissisimavoq nuannerpoq ikioqatigiittarpugut ajunngitsumillu ingerlavugut...ilaanni nikallortarpunga nuanniitsoqartarpoq ilaannikkut qiasarpunga oqaloqateqartarpungalu" (niviarsiaraq, 12-inik ukiulik).

"Angerlarsimaffik toqqissisimasoq tassaavoq eqqissimasoq toressoq angajoqqaat asannuttutut nipilik eqqissimasoq" (9. klassimi atuartoq).

"Angerlarsimaffik toqqissisimasoq. Erdassimappi duganngitser. Eqqitsimaardi angajoqqaa Niilasarardinnerardi merterd. Asanninnermi amigaalerarnani" (niviarsiaraq, 14-inik ukiulik).

"Angerlarsimfik torqisisimasoq angajoqqaat imerneq arjortut. Angajoqat samillugit oqaluqtigalugit siunissamut oqalutullunga" (nukappiaraq, 14-inik ukiulik, Tasiilaq).

Suminngaaniit ikorneqartarnersut

Meeqqat ilaasa allaaseraat, angerlarsimaffimmik avataanut ikiortissarsortariaqartarlutik angajoqqaamik atornerluinerat pissutigalugu. Assersuutigalugu ilaasa allaaseraat, ilinniartitsiminnit, ilaqtarminnit, ikinngutiminniik ikorneqarlutik ataatsillu taavaa Meeqqat Illersuisuanit ikorneqarluni.

Assersuutigalugu nukappiaraq 11-inik ukiulik oqarpoq: *"qimaallunga ikiortisasiolluta. Aanaanut qimaasariaqpunga".*

Persuttaaneq misigissanagu kissaateqarneq

Persuttaaneq meeqqat nalunaarutaanni arlaleriarlugu taaneqarpooq, takuneqarsinnaavorlu ulluinnarsiutigigaat. Ersarissumilli eqqaaneqanngilaq persuttaaneq suminngaaneernersoq, kinalu persuttaasunersoq. Meeqqat allaaseraat, aliasuttarlutik qiasarlutillu annersinneqaraangamik.

Timikkut persuttarneqarnerinnaq meeqqat oqaluttuarinngilaat. Misigissutsikkut persuttagaaneq aamma ilisimaarilluarpaat.

Meeqqat ilaat Meeqqat Illersuisuanut allappoq: "*Nuannitsunik angajoqaat kamaakangta qiasarpunga.*"

Angajoqqaqarnissamik kissaateqarneq - meerarsiat

Meeqqat immikuullarissut annertuumik taakkartorpaat angajoqqaanik pisariaqartitsinertik. Tassaapput meeqqat meerarsiaasut, taamaalillutillu immikkut innarlerneqarnissaminnut ulorianartorsiortut. Meeqqat eqimattakkaarluni sulinermi oqaatigaat, angajoqqaat qanilaartut, isumassuisinnaasut paarsisinnaasullu, maqaasillugit.

Meeqqat meerarsiat tamarmik allaaseraat, angajoqqaatik najugaqtigerusukkaluarlugit. Aamma meeqqat angajoqqaaminnik najugaqateqartut angajoqqaat qanilaartut, oqaloqatiginnissinnaasut tapersersuisinnaasullu, ujartorpaat. Meeqqat ilaata Tasiilameersup allaaseraa angerlarsimaffik

toqqissimanartoq tassaasoq, angajoqqaat meeqqallu najugaqtigittut, angajoqqaat iminngitsut, meeqqatik piffissaqarfigigaat siunissaannillu oqaloqatiginnittut.

Meeqcat Meeqcat Illersuisuat oqaluttuuppaat

"Anaanaa, paarinnga, sugamami taamaapinga alarnanga paaringa" (niviarsiaraq, 10-nik ukiulik)

"Angajoqqaakka najorusuppakka meerarsiaarusunngilanga kisianni anaanaga toqunikuulluni allatut ajornaqaaq nammineq ikiortariaqattariaqarpunga ataataga aperinikuuara najorsinnaallugu kisianni oqarpoq najorsinnaarsilaanga imerajullunilu kisianni anstaltimiittoq" (nukappiaraq, 14-inik ukiulik).

"Angajoqqaakka najorusuppakka meerarsiaarusunngilanga!!! Kisia illatigu. Nuanneqarpoq umiatsiaranni. Assut Anaanaga najorusuppara assut!!!! Anaanaga assut asagakku" (nukappiaraq, 15-inik ukiulik).

"Angajoqqaakka najorusuppakka meerarsiaarusunngilanga !!!" (nukappiaraq, 14-inik ukiulik).

"Arfinilinnilli ukioqarlunga anaanaga najugaqtiginikuunngilara, maannakkut 14-inik ukioqarpunga suli najugaqartiginngilara. Nuanninngilaq angajoqqaat najugaqtiginagit. Eqqaamavara anaanama pisattakka poortormagit. Imminut toqorusuttuaannarsimavunga, imminungajassimallungalu. Suli imminut toqorusuppunga. Nuanninngilaq. ITERNIARITSI IMERUNNAARLUSILU" (niviarsiaraq, 14-inik ukiulik).

Kaannginnissamut kissaatigisaqarneq

Kaanneq meeqqat ilaannit eqqaaneqarpoq. Oqaaseqaatsit taakkua imigassamik atornerluinermut atassuserneqakkajupput, qanorlu nerisassaqannginneq misigineqartarnersoq.

Meeqcat Meeqcat Illersuisuat oqaluttuuppaat

"Oriuteqarnani kaalluni nuanninngitsoq" (niviarsiaraq, 11-innik ukiulik).

"Naddugardarnanga qilernali eqqartaaliilunniiakki kaannginnitsaa Qilernali kaaddinnangi!" (9. klassimi atuartoq).

Elevhjemmi

Meeqqat tamarmik, elevhjemmimi najugaqarnerartut, allaaserivaat aliasuutigalugu. Ilaatigut meeqqat eqqaavaat, elevhjemmimi malittarisassat sukangasuuusut, oqaloqatissaaleqisarlutik, angajoqqaamillu perorsaanerat maqaasisarlugu. Uani allaaserineqarpoq, qanoq nammineq

angerlarsimaffimmi najugaqarluni elevhjemmimilu najugaqarluni assigiinngissuseq annertutigisoq, elevhjemmimi oqaloqatissaqannginnamik.

Meeqqat oqaatigaat elevhjemmimi qanilaarneq tapersorsorneqarnerlu amigaatigalugu. Angerlarsimaffik toqqisisimanartoq apeqqutigineqarmat, meeqqat elevhjemmimi najugallit taavaat asanninneq, tapersorsorneqarneq angerlarsimaffimmilu eqqisisimaneq amigaatiginerpaallugit, kiisalu imigassaqannginnera.

Meeqqat Meeqqat Illersuisuat oqaluttuuppaat

"Inersimasumik oqaloqateqarneq kaassanngilagut" (meeraq elevhjemmimeersoq)

"Kollegiet'ni oqaloqatissaqarneq ajorpugut, angajoqqaat perorsaasiat maqaasisarpavut, kollegiet angerlarsimaffit isigaanni pissutsi allaanerusarpoq, ilaanni oqaloqateqarnissarput, nuannaanngikkaangatta qiimmassarneqartarpugut" (meeraq elevhjemmimeersoq)

"Sulisut qaffannissaat aamma sulisut amerlinissaat" (meeraq elevhjemmimeersoq)

Meeqqat, atuarfik ilinniagaqarnerlu

Meeqqat eqimattakkaarlutik sulinermanni oqaaseqaateqarnerminnilu ersersippaat, atuarfik annertuumik inuunerannut pingaaruteqartoq, ilaasalu toqqisisimanermik isumassorneqarnermillu pissarsiffigisinnaagaat angerlarsimaffimminni artorsaateqaraangamik – assersuutigalugu meeqqat ilaat oqarput, ilinnartitsisuminninngaanniit ikiorneqarsinnaallutik. Meeqqat isumassorneqarneq, takuneqarneq pimoorunneqarnerlu pingaartippaat. Meeqqat oqaaseqaataanni atuarfiup atuagarsornikkut tunniussinissaa pineqarpallaanngilaq, pissutsinulli samminerulluni. Meeqqat eqimattakkaarlutik sulinermanni atuarfimmut kissaatigisatik taakkartorpaat.

Meeqqat Meeqqat Illersuisuat oqaluttuuppaat

"Atuarfik kollegia allinissaa" (9. klassimi atuartoq)

"Ilinniartitsisut utoqqaavallaarput. Ilinniartitsisut qallunaat amerlavallaarput" (atuartoq 9. klassimi, Tasiilaq)

"Anaana, kissaatigaara immiaarartunnginnissat. 8. klassimiinnissara kissaatigaara" (nukappiaraq specialklassimi atuartoq 13-nik ukiulik, Tasiilaq)

"Atuartariaqarpoq Aamma suliffeqartariaqarpoq" (nukappiaraq, 15-nik ukiulik, Tasiilaq)

Meeqqat atugarissaartut

Meeraqarpoq aamma arlaqartunik, eqimattakkaarluni suliaqarnermi meeqqaniillu saaffiginnissutini oqartunik, ajunngillutik atugarissaarlutillu. Meeqqat ilaatigut angerlarsimaffik pitsaasoq ima oqaatigaat:

"Toqqisisimasuuvoq nuannersoq kialaartoq" (niviarsiaraq, 11-inik ukiulik, Kuummiut)

"Angerlarsimaffik toqqisisimasapoq Nuannertarpoq ikioqatigiittarpugut.

Aliasuttarpunga oqalogateqartarpunga susassaleqisarpunga. Qiimasarpunga illartarpunga oqaluasaakkaangatta. nuannersuni allartarpugut nuannisartarpugut. Anersinneqaraangama Aliasuttarpunga taav anaananni oqaraagama oqartarpoq soqtigissanngilatit." (niviarsiaraq, 12-inik ukiulik, Kuummiut)

"Angerlarsimaffik toqqisisimasoq qanoq ittuua? Ajunngilaq nuannerpoq ilaannikkut qungujuttarpunga. Nuannaarneq kaannanik kiserliornani. Angerlarsimaffippuk nuannersuuvvoq. Uanga angerlarsimaffiga toqqisisimasuuvoq. Nuanniitsoq misigigaanni kisimiikkusuttarpunga qiasarpunga. Nuannaaraangama qungujulaartarpunga. Ikiorneqartarpunga. Ilinniartitsisumik ikiorneqartarpunga. (niviarsiaraq, 11-inik ukiulik, Kuummiut).

"Nuannaarpunga, peqqippunga, ajunngilanga" (nukappiaraq, 15-inik ukiulik, Tasiilaq)

Atugarissaarnissamik kissaateqarneq

Meeqqat Tasiilameersut Kuummiuneersullu eqimattakkaarlutik sulineranni atugarissaarnissami kissateqnerat saqqummerpoq, kissaatillu upternarsisippaat najukkaminni sammisassanik siuarsaasoqarnissaa. Apeqqummut atatillugu "Meeqqat Illersuisusuuguit inersimasunut qanoq oqassagaluarpit", meeqqat kissaatit assersuutigalugu ukua saqqummiuppaat:

- Sunngiffik
 - Naluttarfik
 - Cykilterarfik cykilillu amerlanerit
 - Arsaattarfik ivigaasalik
 - Pisiniarfiit / centeri pisiniarfiusartoq
 - Filmertarfik
 - Neriniartarfik / cafeet
- Illoqarfiup ineriaartornissaa
 - Illut amerlanerusut
 - Mittarfik
 - Nujaleriffik
- Nuannaartorisat
 - Nuannaartorisat soorlu Tunumeersut rappertartut
- Pisinnaatitaaffiit
 - Pisinnaatitaaffiit eqquutsinnejarnissaat

Meeqqat sunngiffimmi sammineqarsinnaasunik periarfissanik taaguipput, soorlu naluttarfik filmertarfillu, sumiiffissaaleqinermut atatillugu, sammisassallu meeqqat pujortarnissamut imernissamullu saannaveeqqutigisinjaasaat. Takutippaat imigassamik pinaveersaartitsineq ilisimaarimmassuk sammisassanik pilersitsinikkut.

Meeqqat Kuummiuneersut apeqqummik taassuminnga aperineqanngillat, qulaaniittullu taamaallaat meeqqat Tasiilaminngaaneersut kissaatannut ersiutaallutik.

Meeqqat saaffiginnissutaat

Angalanissaq sioqqullugu Tasiilami innuttat nalunaarfigineqarput Meeqqat Illersuisuat Aviâja Egede Lynge aamma meeqqanut siunnersorti Ellen Bang Bourup oqaloqatiginissaannut periarfissaqartoq siunnersortilluni imaluunniit oqaluttuarluni meeqqat atugaat pillugit. Tassunga atatillugu meeqqat arlallit saaffiginnipput ajornartorsiutit misigisallu assigiinngitsut pillugit, Tasiilamilu inuunerat ajunngitsut ajortullu pillugit. Saaffiginninnerit taakkua takutippaat meeqqat ilaasa unammilligassatut misigisaat, takutilluguli aamma nukiit nukittussutsillu meeqqani taakkunani, ikiortissarsiorlutik saaffiginnittut imaluunniit ulluinnartik oqaluttuaralugu. Ataani tulleriaarlugit saaffiginninnermut peqqaasut allattorsimapput:

- Siunnersorneqarnissaq amigaatigaat angerlarsimaffimminni atugarliornertik pissutigalugu.
- Nutaanik angajoqqaarsiartaarnissartik kissaatigaat, angajoqqaarsiatiq sulivallaqimmata. Meeqqap oqaloqatigineqarnerunissani kissaatigaa angajoqqarsianilu sammisaqarnerunissartik.
- Asanninnermik amigaateqarnermik aliasuuteqarneq.
- Niviarsiaraq ataatarsiaminit erneranillu kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimasoq. Atuarfimmi malugineqarnissamik ujaasisoq. Ikiorneqarnissaminik kissaatigisaqartoq.
- Angajoqqaamit persuttarneqartoq. Angerlarsimaffimmi qimannissaa kissaatigaa.
- "Susoqarneq ajorpoq naak meeqqanut ilaqtariinnullu sullissiviup nalunngikkaluaraa".
- Angajoqqaap aappaanut avinnerup kingorna maqaasineq. Anaanaa imerajuttuuvoq imminornissamillu qunusaarisarluni aalakooraangami. Allanik ilaqtqaanngilaq tapersersuisinnaasunik. Ikiorneqarnissani oqaloqatigineqarnissanilu kissaatigaa.
- Meeqqat akornanni pimmatiginninneq.
- Meeqqat arlallit imminornissaminnik eqqarsarlutik oqaluttuartut siusinnerusukkullu misilissimallugu.
- Meeqqat arlallit oqaluttuarput, imminnut innarlertarlutik kilertiternikkut.
- Nukappiaqqat arfinillit innuttat saaffiginnifiannut takkupput oqaluttuarlutilu ajunngillutik: "Tasiilami meeraalluni nuanneqaaq". Inersimasunut oqariartuutaat: "Inersimasut imissanngillat".
- Nukappiaqqat niviarsiaqqallu arfineq pingasut takkupput oqaluttuarlutilu: "Tasiilami meeraalluni nuanneqaaq" arsartarnerarlutilu.

- Niviarsiaraq oqaluttuarpoq atuarnini nuannareqarlugu. Sualummik tuluttoorneq. Ilinniartitsisut pitsasut.
- Niviarsiaraq oqaatsitigut nukappiaqqamit pimmatigineqarpoq. Ikiorneqarnissaminik kissaateqarpoq ilinniartitsisunut ingerlateqqinnissaanut.
- Niviarsiaraq 5. klassimiittooq saaffiginnippoq niviarsiaraq 6. klassimi atuartoq ilagalugu. Toqqisisimanngittaqaq ataata imeraangat. Nuannarinngila ilaqtanilu suaartarlunilu nilliaffigisarmani. Qimaasariaqartarpoq ilaqtaminut aqqalussanilu. Ikiorneqarusuppoq tamatuma unitsinnejarnissaanut.
- Niviarsiaraq 6. klassimi atuartoq, ilaqtani maqaasigaa imminorsimasoq. Tamanna pillugu oqaloqatissaqanngilaq. Imminornerit tamaasa unitseqquai.
- Niviarsiaraq 9. klassimeersoq, kinguaassiutitigut angutinit pingasunit atornerlunneqarsimasoq, nalusaminit, akkamminit imaluunniit angaaminit ataatavimmilli, politiinut tunniunneqarsimasumit massakkullu toqusimasumit. Siullermik 5 – 6 ukioqarluni meerarsianngorsimavoq. Niviarsiaraq maannakkorluinnaq ikiorneqarusuppoq innarligaasimanerminut.

Inersimasunit paasissutissat / innuttaniit saaffiginnissutit

Tasiilami Kuummiunilu innuttat Meeqqat Illersuisuannit Aviâja Egede Lyngemit aamma meeqqanut siunnersortimit Ellen Bang Bourup-imit siunnersorneqarnissaminik ilitsorsorneqarnissaminillu periarfissaqarput imaluunniit meeqqat atugaannik oqaloqatiginnillutik. Saaffiginninnerit assigiinngitsorpassuarnik imaqrarput; ilaasa naliginnaasumik meeqqat inuusuttullu atugaannik imallit, allanit meeqqat ataasiaakkaat aaliangersimasut pineqarput. Ataani tulleriaarlugit saaffiginnissutit pingarnersaat allattorneqarput:

- Amerlasuut aningaasarsiutiginiarlugu angajoqqaarsianngortartut
- Meeqqat sumiginnakkat amerlaqisut.
- Suliassat arriitsumik suliarineqartartut, misiginartarlunilu susoqarneq ajortoq saaffiginnikkaluaraanni.
- Ikiorneqanngitsutut misigisimaneq kommunimi sivisuumik utaqqineq pissutaalluni.
- Ikiorneqarnissamut siunnersorneqarnissamullu saaffigisassaaleqisarneq.
- Inuit isumalluutit ukiorpassuit meeqqani (meeqqerivinni ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni) sulereerlutik "qasusut". Pitsaanerusunik suliffimminni atugaqarnissaminik kissaateqarput, ilaatigut pikkorissarnerit, siunnersorneqarnerit oqilisaaffigineqarnerillu.
- Meeqqat ilaasa timikkut qanilaarneq pakkunneqarnerlu naluaat.
- Ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi qallunaat kalaallillu perorsaariaasaat aallaavigalugit isumaqatigiinnginnerit.
- Meeqqat sakkortuumik qisuariartut maqaasineq, pisuutinneq, aliasunneq kanngusunnerlu pisuullutik.

- Angajoqqaarsiat meeqqanut persuttaasut, meeqqallu qunusut inersimasunut allanut saaffiginninnissaminntu ajornartorsiut pillugu, kingunissaq qunugigamikku.
- Meerarsiat ilaat angerlarsimaffimmi sulisarput.
- Meeqqat amerlasuut kisimiitinneqartarpuit mikinerminniilli.
- Ilaasa meeqqatik perorsaraat killeqartinnagut ajornartorsiutigilertarlugillu ukioqqortuneruleraangata.
- Kinguaassiutitigut atornerluinerit taamattussanngortinnejartartut, assersuutigalugu oqaaseq "sungiukkumaarpit" angutinit niviarsiaqqanut ukiukittunut atorneqartarluni.
- Imigassamik atornerluineq ajornartorsiut annertoqisoq.
- Aningaasanoorneq ajornartorsiut annertoqisoq; meeqqanut nerisassaqartitsinnginnej, ilaat "qillertuusarmiunik nerinnartarpit". Oqaluttuarineqarpoq unnuup ataatsip ingerlanerinnaani ilaat 600 kr. aningaasanoorutigisinnagaat.
- "Meeqqat imminnut naleqanngitsutut isigippit".
- Inuit silami ernguttut ajornartorsiutaqaat.
- Innuttat arlallit oqaatigaat, inuttut pikkorissarnerit pissarsiffigilluartarlugit ammaffigalugillu. Oqaaseq katsorsartinnej nuannarineqanngilaq siunnersuutigineqarlunilu "Inuttut ineriartorneq". Taamaalillugu pilerinarnerulersinneqarsinnavoq kajuminnarnerulersinneqarsinnaallunilu akuersaarpalaarnerusoq.
- Inuuusuttuaqqat amerlasuut naliginnaasumillu inuuusuttut imigassamik atornerluinermik ajornartorsiuteqarput, pissusissamisoortutullu isigalugu aningaasat imigassamut atornissaat.
- Sammisassat peqqinnartut ujartorneqarput.
- Pingaaruteqarpoq inuit pikkoriffii tappiffigissallugit tamatigoortumillu nakuussusaat aallaavigissallugit.
- Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut angerlartinnejarnissaat kissaatigineqarpoq.
- Inuuniarneq akisoqisoq.
- Suliffissaaleqineq, aningaasatigut ingerlanerlorneq, inissaaleqineq. "Sunaana siunissaq meeqqanut tunniunniariippit?".
- Saaffiginnissutit angajoqqaarsiat pillugit, angajoqqaarsiaasariaqanngikkaluartut. Meerarsiat atisanik alittortunik atugaqartut assigiinngisinneqartullu. Angajoqqaarsiat imigassamik ajornartorsiuteqartut, meeraviit meerarsiallu akornanni pissutsit ajortut perorsaanissamullu piginnaaneqannginnej.
- Nukappiaqqamut ADHD-ertumut ernumaneq. Nukappiaraq ritalin-itorsimavoq specialklassimilu atuarluni. Nakorsaatini pissutigalugit eqqissisimanerulersimammatt atuarfiup klassimut naliginnaasumut nuutsikkusuppa, immikkut tapersersugassaagaluartoq.
- Susoqarnerusariaqaraluartoq politiinut kinguaassiutitigut atornerluisimaneq nalunaarutigigaanni.

- Kinguaassiutitigut kanngutsaatsuliorsimasutulluunniit nalunaarutigineqarsimagaluaruni angajoqqaarsianngortoqarsinnaasoq.
- Meeqqanik suliaqartut nammataqpallaarpalut.
- Nerisassaqarneq meeqqanut pingaaruteqaaq. Assersuutigalugu nal. 11.00 kigutit nakorsaliassagunik, tassunnarneq ajorput, atuarfimmi nerinissartik pinngitsoorumanagu.
- Angajoqqaat amerlasuut oqaluttut nerisassanut assersuutigalugulu meeqqanut kigutigissaatinut akissaqaratik, aningaasanoornissaq siulliuttarpaat.
- Atornerluineq sumiginnaanerlu annertusiartortoq.
- Angajoqqaarsianit ernummatigineqartoq meerarsiat sakkortuumik qisuariartarnerat. Isumasioqateqarnissaq oqilisaanneqarnissarlu angajoqqaarsianit pisariaqartinnejarpooq.
- Arnarsiaq annikilliortoq meerarsiap, nuanniillortup, iliuusissatut pilersaaruteqannginnera pillugu. Imminut uutartapoq, ikilersortarluni silaarullunilu aalakoortarluni.
- Ilaqutaq, meeqqamut pingasunik ukiulimmut ernumasoq, anaanaa hashimik pujortartarmat. Ilaqutaq nalunaaruteqarsimavoq, annertuumillu ilaquitaminik ajornartorsiulersimalluni, nalunaaruteqaaqqinnissani kissaatigiunnaarlugu.
- Kisimiilluni anaanaasoq meeraa ataataminut attaveqanngitsoq aappartaava pissutigalugu. Anaana kissaateqarpoq, meeraq ataatalu atassuteqassasut.
- Aanaamit, anaanamit meeqqamillu saaffiginnissut. Meeqqat marluk Nuummut inissinneqassapput imminullu toqunnisamik qunusaarillutik. Meeqqat tusarniaaffigisimangillat ilaqtariillu ilitsorsorneqarsimangillat maalaarfissaannik.
- Nukappiaqqamut ADHD-ertumut ernumaneq iliuusissamillu pilersaaruteqanngitsumut.
- Innuttamit saaffiginnissut tallimanik soralualimmik nunaqarfimmi. Meeqqat angajoqqaavi imigassamik atuisuupput aningaasanoortarlutillu. Meeqqat angajullit minnerit paarisarpaat. Ernumasoq arlaleriarluni nalunaaruteqartarsimavoq susoqarsimangilarli.
- Arnarsiaq meerarsiaminut niviarsiaqqamut 13-inik ukiulimmut ernumasoq, anstaltimiittumit angummit inuuusuttumit attavigineqarsimammat. Tamanna pillugu saaffiginnissimavoq qisuaqtoqarsimanani.
- Innuttaq oqaluttuarpoq imigassaq Tasiilami ajornartorsiutaaqisoq. Pisiniarfik illoqarfiup qeqqaniittooq inuit immiaararsiniarfigisarpaat, kaajallallugulu imerfigisarlugu, timersortarfiup, multibani, meeqqeriviup atuarfiullu eqqaani. Multibani allaat iluanut inersimasut aalakoortut issiasarput immiaarartorlutilu, meeqqat arsaattut. Tamanna ulluinnarsiutaavoq, meeqqat takusagaat taamaattussaasorisallu. Meeqqanut ajortumik sunniuteqarpoq.
- Angummiit saaffiginnissut, uparuaasoq ukioq manna ilaqtariit amerlasuut iniminniit anisitaasut takusimallugit, kingornalu meeqqat inuunerliorneq misigleraat. Innuttap tupigusuutigaa, meeqqat pisinnaatitaaffeqarmata ineqarnissaminnillu pisinnaatitaaffeqarlutik.
- Ilinniartisisup atuartoq ernumassutigaa. Nukappiaraq alittornikunik atisaqarluni putulinnillu kamippaqarluni atuariartortarpoq. Ilinniartitsisup paasivaa, nukappiaqqap isumassorneqarnissaraluani pineq ajoraa. Ilinniartitsisoq nalunaarusiorsimavoq.

- Innuttap uparuarpaa, hashimik atuineq ilaqtariinnut meerartalinngut ajornartorsiutaasoq annertooq. Misigisarpaa ilaqtariit meerartallit tamanna pissutigalugu angerlarsimaffimminningaanniiit anisitaasartut.
- Innuttap uparuarpaa, aningaasanoorneq siaruarsimaqisoq, angajoqqaallu unnuarsuarmut aningaasanoortartut meeqqat kisimiitillugit. Kiisalu bingortoqartarpoq angajoqqaat meeqqatik nassarlugit peqataaffigisaannik. Ammasumik oqluuseriniaraluaraangamigit saassunneqartarpoq.
- Angajoqqaarsiat pillugit saaffiginnissut. Angajoqqaarsiaqarpoq meerarsiaminnik kinguaassiutitigut atornerluisartunik. Assersuutigalugu angajoqqaarsiaasimasut eqqartuussaasimasut ajoquteqanngitsumik "atorfinitseqqinnejartarpuk".
- Saaffiginnissut angajoqqaat amerlasuut akisussaaffitsik perorsaanermut sianiginngikkaat assersuutigalugu meeqqat nuannaartorisinnaasaminnik tarrorsorfigisinnaasaminnillu amigaateqartut. Angajoqqaat taakkua ilaat pisussaaffimminnik ilisimaarinngillat, amerlasuutigullu naatsorsuutigisarlugu atuarfiup meeqqat isumassugassarigai.
- Saaffiginnissut nalunaarutit qisuararfineqartannginnerannik imalik.

Suliniutit innutat tungaanniit ujartukkut:

- Inuit ataatsimoornermik annertuumik misigisimanermik peqarput, aallaaviulluarsinnaasumik.
- Timersornermik aaqqissuussinerit iluaqtaapput; assersuutit "Maji peqqissuutiguk", arsarneq.
- Inunniq sullisisut upalungaarsimasuannut siarnerneq akeqarunnaarli (amerlasuut Tusassimik amigaateqarsinnaapput meeqqat ikiorneqarnissaannut qisuarartoqartariaqartillugu).
- Kommuneqarfik Sermersuup inuit nukittuffii isiginiarnerusariaqarai (suliniutit pillugit).
- Inuit ajornartorsiutaannik saqqummiussisut malersorneqassanngitsut.
- Tunumi pikkorissarnerit pitsaanerusumik kinguneqartassasut.
- Suliniutit neriuunermik pilersitsisut.
- Tusarneqarnissaq.
- Pitsaaliuinermi sullissinerit suli amerlanerusut.
- Kommunip innuttanut sullissinera assigiisitsinerusoq (Nuuk – Tasiilaq).
- Tunumi ilinniarsimasut atorluarneqarnerusariaqartut.
- Pisortaniit innuttat meeqqat atugaannik pitsanngorsaaniarlutik kissaateqatut taperserneqarnerusariaqartut / suleqatigineqarnerusariaqartut.
- Kissaatigineqarpoq MIO annertunerusumik Tunumi qaammarsaanikkut suliniuteqassasoq angajoqqaat innuttaasullu ajunngilaq akuutinnerullugit.
- Ataatsimut sammisaqartitsilluni qaammarsaaneq innuttaasut peqatigalugit, taamaasilluni piginnittussaaneq innuttaasut pigiliullugu.
- Aliasunnerup kamannerullu suliarinissaannut ikiorserneqarnissamik periarfissaqassasoq.

- Meeqcat pisinnaatitaaffii pillugit nunaqarfinni meeqqanut inersimasunullu paasisitsiniaaneq, kiisalu sumut saaffiginnitqarsinnaanersoq pisut assigiinngitsut aallaavigalugit. Aamma imigassamik sunniutipiluinillu, imigassaq ilaqtariinnut amerlasuunut ulluinnarni ajornartorsiutaammat.
- Siunnersuutigineqarpoq pisiniarfiliortoqassasoq imigassarsiffiusinnaasumik, meeqqat tamaasa qimallugit.
- Siunnersuutigineqarpoq politiit qaammammut ataasiarlutik marloriarlutiluunniit hashimik eqqussuineq misissortassagaat.
- Siunnersuutigineqarpoq pitsaaluiusunik amerlanerusunik atorfinitisoqassasoq. Ilaatigut nunaqarfinni inuit tatiginartut assigiinngitsunik inulerisutut atorneqarsinnaapput.
- Elevhjemmimi sulisut amerlisariaqarput. Sulisut ikippallaqaat inuuusuttuaqqanik paarsinissaminnut. Kiisalu inuuusuttuaqqat amerlasuut annertuunik unammilligassaqaarlutik isumassuisussanik atorfissaqartitsisut – ilinniarsimasut imaluunniit ilinniarsimanngitsut.
- Inuuttamit siunnersuutigineqarpoq, Inuunermik ilinniarfimmik pilersitsisoqassasoq, assersuutigalugu perorsaanermik, aningaasanik aqutsinermik, iganermik il.il. ilinniarfiusinnaasumik.
- Innuttap misigaa, meeqqat amerlasuut ilinniakkerineq ajortut, angerlarsimaffimminni tapersersoneqarneq ajoramik. Atuarfiup angerlarsimaffiullu akornanni suleqatigiinneq nukittorsartariaqaraluarpoq.
- Illeqqunik isummanillu allanngortitsinissamut tunngatillugu siunnersuutigineqarpoq inuit nukittuffi aallavagineqassasut soorlu kulturi sassarsinnaanerlu, taamanna aqqtigalugu inuiaqatigiit akisussaaffimmik tigusissagaluarput.
- Siunnersuutigineqarpoq pikkorinneruffigisariaqartoq pikkorissarnerpassuarniit ilisimalikkat sukumiisumik atornissaat pigiliullugillu.

Atuarfinniit paasissutissat

Meeqqat Illersuisuata Aviâja Egede Lyngep meeqqanullu siunnersortip Ellen Bang Bourup-ip Tasiilami atuarfimmut pulaarnerminni pisortaq ilinniartitsisullu meeqqat atugaat pillugit oqaloqatigaat.

Ilinniartitsisut pisortallu oqaluttuarneri malillugit ilinniartitsisut misigisarpaat meeqqaniit persuttaanerit. Misigisimakulavaat atuarfik inunnik sullissiviusoq, susoqarnerlu ajortoq kommunimut nalunaaruteqaraluaraangamik, iliuusissaaleqiffigisarlugit suliassat quisuararfingineqanngikkaangata. Assersuutigineqarsinnaavoq qanoq ikiorneqarnissaq ajornakusoortigisinnaasoq arriitsigisinjaasorlu niviarsiaqqat 17-it 7., 8., aamma 10. klassini atuartut sassarmata kinguaassiutitigut atornerlugaasimallutik. Atuarfik misigisimavoq ilinniarsimasunik ikuuisinnaasunik amigaateqarlutik meeqqanut ikiortarialinnut. Misigisimapput nukillalaarnartorujussuarmiillutik.

Misigimapput inunniq isumaginnittooqarfik " sivisoorsuarmik nukissaaleqiffiusimasoq" ilismavaat inunniq isumaginnittooqarfik nukissaaleqisoq.

MIO atuarfimmiit 2015-imi 2016-imilu nalunaarutit allattorsimaffiannik tigusaqarsimavoq, 2016-imi nalunaarutit amerlasuut qisuararfingeqarsimarpasinngitsut. Nalunaaruteqarnernut pissutaasut assersuutit ukuupput:

- Kinguaassiutinut tunngasunik atuartunut allanut pissusilersorneq angajoqqaanilu nuanniilliorneq.
- Amerlasuut angerlarsimaffiminni ajornartorsiortut nuanniilliorlutillu.
- Sakkortuumik atuarfimmi pissusilersorneq.
- Kinguaassiutitigut kanngutsaatsuliorneq atuarfimmi atuartunut allanut.
- Atuarfiup naluaa atuartoq sumi najugaqarnersoq kinalu akisussaanersoq. Atuartoq illoqarfimmi angalaartarpoq nakkutigineqarani sumilu tamaani sinittarluni.
- Angajoqqaarsiat meeraq aqussinnaanngikkaat.
- Naamaartarneq
- Amerlasuut angerlarsimaffeqartut imigassamik atornerluiffiusumi.
- Sakkortuumik ilinniartitsisunut atuartunullu allanut pissusilersornerit.
- Atuanngisaannartoq.
- Kinguaassiutitigut kanngutsaatsuliorfigineqarsimasut.
- Qunusaarisut.
- Imminnut ikilersortartut.
- Tillinniarnerit aserorterinerillu.
- Angajoqqaarsiat persuttaasartut.
- Imminut toqunnissamut eqqarsaateqartut.
- Niviarsiaraq 3. klassimi atuartoq pinngitsaalineqartoq.
- Anaanaminit annersarneqartoq. "Amerlasooriarluni nalunaarutigineqarpoq. Inissinneqarnissaa utaqqineqarpoq"

Atuarfiup isumaginninnermi perorsaanikkut immikkullu atuartitsinermi meeqqanut amerlaqisunut ikorsiisinnaaneq annertunerusoq aamma ujartorpaa . Atuarfiup nammineq nalilerpaa, atuartunit 446-nit atuartut 236-t ajornartorsiortut (takuuk ilangussaq 3).

Kiisalu makkua eqqartorneqarput:

- Init atuartitsiviusut ikippallaarneri.
- Meeqqanut amerlanerpaanut tunngaviusumik pisariaqartitat aniguiniarnerlu pineqarmat.
- Meeqqat inersimasut tatiginngikkaat.

- Ilaqutariinnut suliassaq nalunaaruteqareernikkut aallartinneqaraangat, ilaqtariit taakkua nunaqarfinnut nuuttarput (aperisarput: "suliassat nunaqarfinnut malinnaasarpat?").
- Meeqqat malugeequsaartorujussuupput kamaqartorujussuullutilu.
- Niviarsiaqqat inuusuttunngulersut akornanni sangianneq atugaaqisoq. Niviarsiaqqat atuartut angummik utoqqasaamik atoqateqartartut ajugaaniullutik.
- Imminut toqunnissamik kissaateqarnerit amerlasuut atuartut akornanni.
- Meerarsiat tapersersoneqarnissaannut pisariaqartitsineq annertooq; inoqatinut attaveqarnissamut sakkortuumik ajornartorsiortut. Kiisalu meerarsianut ikorsiinissaq kinguaassiutitigut atornerlugaasimasunut.
- Meeqqat amerlasuut naartuunerup nalaani imigassamik innarligaasimasut.
- Meeqqat napparsimakulasuupput.
- Niviarsiaqqat akornanni ikilersortarneq.
- Meeqqat amerlasuut eqqarsaatitik oqimaatsut pissutigalugit tiimini malinnaarpiarsinnaanngillat.
- Nalunaarutinut qisuanngitsoortarneq /arriisaartarneq misiginarpoq "tapersorsorneqannginnertut".
- Nunaqarfinni, kommunimut saaffiginninnermi, tatiginartut amigaatigineqarput.
- Nunaqarfinni ersittumik imigassamik atuineq.
- Atuartut amerlasuut akornusersuillutilu erngumanartumik pissusilersortartut.
- Angerlarsimaffiit nallukattarfiullutilu imigassartorfiusut.
- Ilikkarnissamut ajornartorsiuteqarneq.
- Meeqqat misigissutsimikkut misissorneqarnikuunngitsut.
- Siusissukkut sumiginnagaaneq.

Atuarfiup pisortaata aamma makkua paasissutissiissutigivai:

- Atuarfiit nakkutigineqanngillat
- Specialklassit Misi-mit nakkutigineqanngillat
- Suut tamarmik ajunngitsumik ingerlasuuppata nalunaarutit amerlanerujussuussagaluarput. Illaruaatigineqartutut misigisimanarpoq nalunaaruteqaraanni.

Skolefe" makkua nalunaarutigai:

- Saaffiginnissutinik 35-t missaanniittunik sapaatip akunneranut pisarpoq. Meeqqat imminut toqunnissaminut ulorianartorsiortut, meeqqat kinguaassiutitigut atornerlugaasimasut nuanniilliortullu. Oqaluttuarpoq politiit attaveqarfigiuminaatsut uppernarsaatissanik amigaateqakkajummat imaluunniit niviarsiaqqat "upperineqarneq" ajormata. Skolefe meeqqanut taakkununnga annaffissatut inisisimakkajuppoq suliassallu uninngaannarneri pakatsinarisorujussuullugit.

Suliniuitit atuarfimmiit ujartorneqartut ilaatigut ukuupput

- Nukiit isumalluutillu amerlanerusut.
- Nukinnik, aningaaasanik inunnillu isumalluutinik, Tunumi Kitaanilu assigiimmik pilersuineq.
- Timelærerinut akissaatit qaffasinnerusut (taakkua meeqlanut pitsaasumik attaveqarput oqaatsit pissutigalugit), tappavanimiunillu nukinnut atuineq.
- Atuartut nerisaat pitsaanerusut.
- Naartunermi innarlikkanut meeqlanullu stressertunut tunngasut kisitsisit misissorneqarsimanngitsut misissorneqarlik.
- Meeqqat erngerlutik ikiorneqarnissaminut pisariaqartitsisut erngerlutik ikiorneqartassapput.
- Atuarfiup skolefe't amerlanerusut kissaatigai, skolefe'p ataatsip taama meeqqat amerlatigisut tapersorsorneqarnissaminut pisariaqartititsut sammisinnaanngimmag, kiisalu skolefe tapersorsorneqarnissamik supervisionernissaminullu pisariaqartitsivoq.
- Elevhjemmimi inulerisumik atorfinititsisoqartariaqartoq. Kiisalu toqqaannartumik atuarfimmi elevhjemmimilu inulerisut suleqatigiiffeqartariaqartut.
- Meerarsiat isumassorneqarnissaminut tarnikkullu ikiorneqarnissaminut pisariaqartitsippu. Amerlasuut ilaquuttaminnut maqaasippu.
- Atuartut atuarfimmiittut ilinniartitsisunut qallunaanut nalimmassartussaapput, kinguneqarsinnaasumik kamannernik meeqlallu imminnut naleqanngitsutut pikkorinngitsutullu nalilernerannik. Ilaat termsprøveni tunniutiinnartarput misigigamikku qallunaatut nalusutut nalilerneqarnissartik.
- Nunaqarfinni paasisitsiniaaneq meeqqat inersimasullu akornanni.
- "Ajornartorsiutit qaqlinneqartariaqarput allanngortoqassappat".
- Inuttut ineriertorneq inersimasunut.
- Nunaqarfiiit tamarmik anguneqartariaqarput ornillugit. Pisinnaatitaaffitsik naluaat.
- Innutanut kinaassutsimik isertorluni qitiusumik nalunaartarfik.

Elevhjemmi

Meeqqat Illersuisuata Aviâja Egede Lyngp meeqlanullu siunnersortip Ellen Bang Bourup-ip elevhjemmi aamma pulaarpaat, tassanilu ajornartorsiutit arlallit oqaasertalersorneqarput meeqlanit (innersuussutigineqarpoq immikkoortoq elevhjem pillugu Meeqqat oqaatigumasaasa immikkoortoq 1-ip ataani) sulisunillu. Elevhjemmimi meeqqat atugaat aammattaaq oqallisigineqarput atuarfiit pisortaannik ilinniartitsisunillu atuarfinni oqaloqateqarnerni.

Meeqqat, elevhjemmimi najugaqartut, 13-it 16-illu akornanni ukioqarput. Ukioq atuarfiusoq 2015 / 16 aallartimmat atuartut 45-nik amerlassuseqarput. Ukioq atuarfiusup naanerani atuartut 25-it sinnerupput. Sulisut aaliangersimasut arfineq pingasuupput – pisortaq ataaseq, sulisut arfineq

marluk, eqqiaasut unnuarsiortartullu marluk taakku aatsaat maj 2016-imi aallartittut. Piffissami aaliangersimasumik angerlarsimasussaapput ulluinnaallu tamaasa akunneq ataaseq ilinniagassanik ikiuisoqartarpog. Sulisunit ilisimatitsissutigineqarpoq atuartut elevhjemmimukartut, inuttut atukkaminnik oqimaatsunik nassataqakkajuttut. Tunuliaqutaat assigiinngillat, ilaat meerarsiaapput allallu aanakkuminni aatakkuminnilu peroriartorsimallutik. Akornanni toqqisisimannginnejqaqaaq killissatillu ilisimakkajunngilaat (affaasa missaasa).

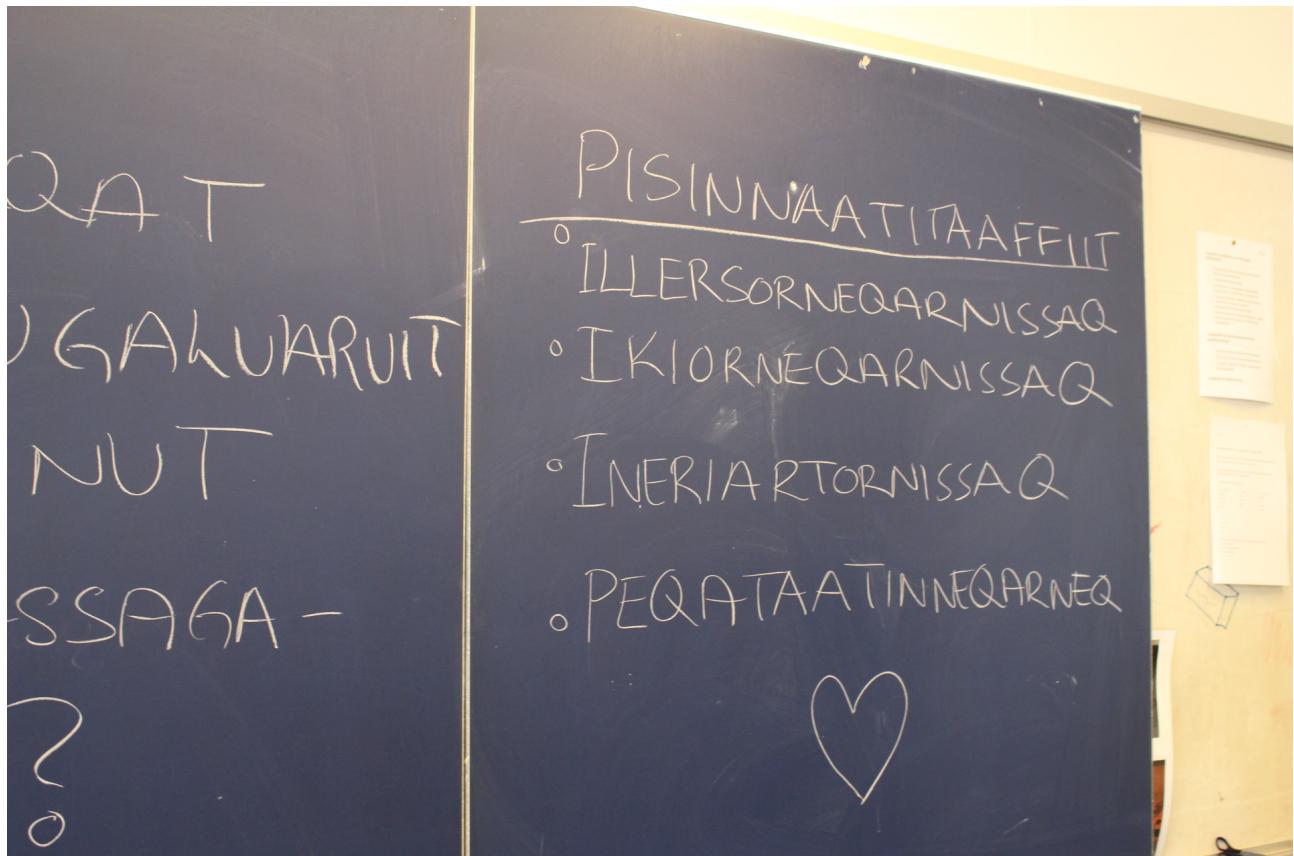
Taakkua saniatigut elevhjemmimi ilisimatitsissutigineqarput:

- Atuartut nunaqarfimmiiit aaliangersimasumeersut angerlartinneqakkajupput aquassinnaanginnamikkit.
- Atuartut akornanni imminut toqoriaraluarnerit amerlasuut.
- Ukiut tamaasa atuartut tikittarput kinguaassiutimikkut atornerlugaasimasut sumiginnagaasimasullu. Nalunaarutigineqartut suliarineqarneri arriippuit.
- Atuartut tarnimikkut ikiorneqartariaqarput sulisullu ilinniarsimanatik atuartunillu paaqqutarinninnissaminnut ilinniarsimanatik. Taassuma avataatigut sulisut atuartunik sullissinerminnik oqaloqateqarnissaminnut siunnersorneqarnissaminnullu periarfissaqarneq ajorput, oqarlutillu misigissutsikkut suliaq oqimaaqisoq. Oqarputtaaq "perorsaasutut" ilioratoriaqartarlutik "nakkutilliisuinnaagaluarlutik".
- Elevhjemmimi angerlarsimaffittut ataatsimut sammisassaqanngilaq suliassaqaranilu.
- Inersimasumit isumassorneqarnissamik amigaateqarneq.
- Imminut kilertitertarneq.
- Atuartut atisanik amigaateqarput (angajoqqaat amerlasuut inunnik sullissivimmiiit pisartagaqarput atornerluisuullutillu – aningaasanoorneq, imigassaq).
- Sulisut ilinniarsimasunik sulisoqarnissaq kissaatigaat; siunnersuisarneq, pikkorissarnerit, tarnikkullu ikiorneqarneq.
- Kissaatigaat MIO ukiut tamaasa tikittassasoq.
- Meeqqat ilaat nukangasuusarput elevhjemmimut tikikkaangamik.

Atuarfiup elevhjemmi pillugu ilisimatitsissutai:

- Meeqqat elevhjemmimiittut siusinnerusukkut nal. 23-miit 07.00-imut nakkutigineqartarsimanngikkaluarput. Maannakkut unnuakkut nakkutigineqartalerput.
- Atuartut amerlasuut inuttut artornatunik tunuliaqutaqarlutik tikittarput; taassuma iluani sumiginnagaaneq kinguaassiutitigullu atornerlugaaneq. Misigisat tamakkua angerlarsimaffik qimakkaangamikku elevhjemmimullu nuullutik qaffakaasarput.
- Assut ajornartorsiutaavoq atuartut ikiortariaqarluartut nunaqarfinnut angerlartinneqartarneri. Ilaquttanik annaasaqarneq (maqaasineq, aliasunneq) tarnikkut ikiorneqarnissamut amigaateqarneq angerlartitaanermilu ajorsartutut misigisimaneq. Meeqqat ilinniagaqanngitsoortarput.
- Isumassorneqarneq amigaataavoq

- Kinguaasiutinik atornerluisoq atornerlugaasullu najugaqatigiittut.
- Elevhjemmip angissusaa pisariaqartitsinermut naapertuitningilaq (atuartut nunaqarfimmeersut amerlassusaat).
- Inulerinermut ilinniarsimasunik sulisunik amigaateqarneq.

Naliginaasumik Kuummiuni pissutsit

Meeqqat Illersuisuata meeqqanullu siunnersortip meeqqat atugaat pillugit Kuummiuni ilinniartitsisut pingarnerutillugit oqaloqatigai.

Ilinniartitsisut allallu nunaqarfimmi isumalluutaasut misigeqqajupput "tusarnaarneqartannginnermik" kissaatigalugulu tusarnaarneqarnissartik. Oqaatigineqarpooq, "suaartalaruarlutik" naliginaasumik inuunermut meeqqat atugaat pillugit, assersuutigalugu kinguaasiutitigut atornerluinerit. Sakkortuumik kissaatigaat nunaqarfimmi inooriaatsimut kulturimullu paasinnittunit siunnersorneqarnissartik. Ilinniartitsisut isumaqarput kommunit kattunnerisa kingorna siunnersuisut ikippallaalersimasut, ajornartorsiutaasorlu Nuummi inisisimakkajummata. Taamaammat tappavaniittunik siunnersuisunik ujartuipput. Oqaatigaat siunnersuisinnaasunut inunnik siunnersortinik allaanerusunik ammallutik. Kiisalu oqaatigaat

aanngajaarniutinik oorinoornermullu atornerluinermut katsorsartissimasut
nakkaateqqikkajummata, tamatumunngalu atatillugu siunnersuisussanik amigaateqarlutik.

Ilinnartitsisut ilaat assersuusiorpoq kommunimut meeraq innarluutilik pillugu
saaffiginnissimallutik, ukiullu aatsaat pingasut qaangummata susoqarsimasoq.

Oqaatigineqarpoq sumiginnaaneq, imigassamik atornerluineq suliffissaqannginnerlu nunaqarfimmi
ajornartorsiutaasoq annertooq inuuusuttullu akornanni imminut toquttarneq aamma
ajornartorsiutaaqisoq.

Allanik Kuummiuni ilinniartitsisut ilisimatitsissutigisaannut ilaavoq assersuutigalugu
nalunaaruteqarnermi susoqarneq ajornera, ornigullunilu sulisunik amigaateqarnera. Ilinniartitsisut
ilaata siunnersuutigaa meeqqanut tapiissutit assigiit (qanorluunniit akissarsiaqarluaraanni)
tunniunneqartalernissaat, ilaqtariinnut meeralinnt naligiimmik atugassinniarlugit.

Kissaatigineqarpoq politikerit nunaqarfik tikeraarnerusariaqaraat pissutsinik misissuiartorlutik
tusarnaariartorlugillu innuttat oqaaseriumasaannik.

Ilinniartitsisut isumaqarput immikkut ittumik meeqqat Tasiilami elevhjemmimiittut
suliniarfigineqartariaqaraluartut. Meeqqat amerlasuut elevhjemmimut pisut, kingunerlutsitsippu
soorlu sumiginngaanaermit kinguaassiutitigullu atornerlugaanerit. Tamakku pissutsit sakkortuumik
nipangiusimaneqarput, misigisallu sakkortuut meeqqat elevhjemmimut pigaangamik
misigissusaannut qaffakkajuttarput.

Naggataarutaasumik oqaatigiumasat

MIO'p Tasiilamut Kuummiunullu angalareernermini Kommuneqarfik Sermersuumut 17-inik
nalunaartussaaneq tunngavigalugu nalunaarusiorsimavoq meeqqat inersimasullu
saaffiginnissutaat tunuliaqutaralugit. Kommunip nalunaarutit tigusimallugit uppermarsarsimavaa.

Ilanngussaq 1 - Qaaqqusissut

Qaaqqusissut Invitation

Mertserdi alingaad pisinnaalilaappiaddi piddungu Mertserdi Iddertsuisua MIO-lu oralivaraleerngaarderniakki.

Mertserdini Iddertsuisup MIO-lu tsulinermanni tsiuneraasa ilaavaad, mertserdi alingaad miitsitsaddungid. Daddiva dunngaliddungu MIO Tasiilaq Kuummiiniddi angalatsaor.

Mertserdi Iddertsuisuad MIO-lu, mertserdi inertsimasuddu uitsalaaninngaaniid, mertserdi alingaad piddungu paasilararngusuppor. Daamaammad mertserdid, inuuusuddud inertsimasuddu qaaqqarpu, mertserdini alingatsarngililaasud piddungu oralidduaqquddungi. Daadduma tsaniasingi mertserdid pisinnaalilaappiad piddungu tsiunnertsuiloratsaor. Tsumiippitsami pippitsamiddi uguaninnga naapinnerartsinnaatsau:

Kuummiut	Alaasinngorner	uddor 13. juni nal. 13.30-17.00	Kuummiini Alivarpimmi
Tasiilaq	Pingasunngornermi	uddor 15. juni nal. 10.00-17.00	Tasiilami Alivarpimmi
Tasiilaq	Tsiamanngorner	uddor 16. juni nal. 10.00-17.00	Tasiilami Alivarpimmi

Kom og tal med Børnetalsmanden og MIO om børns vilkår og rettigheder.

Et af Børnetalsmandens og MIO's formål er at monitorere børns vilkår i Grønland. I denne forbindelse foretager MIO rejse til Tasiilaq og Kuummiut.

Børnetalsmanden og MIO ønsker viden om børns vilkår, set ud fra børns og voksnes øjne. Børnetalsmanden inviterer derfor børn, unge og voksne til at komme og fortælle om forholdene for børn. Der vil ligeledes blive givet råd og vejledning om børns rettigheder. Kom og snak med Børnetalsmanden og MIO på følgende steder og tidspunkter:

Kuummiut	Mandag den 13. juni kl. 13.30-17.00	Kuumiuni Alivarpik
Tasiilaq	Onsdag den 15. juni kl. 10.00-17.00	Tasiilami Alivarpik
Tasiilaq	Torsdag den 16. juni kl. 10.00-17.00	Tasiilami Alivarpik

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga/Med venlig hilsen

Aviâja Egede Lynge
Mertserdi Iddertsuisua/Meeqqat Illersuisuat/Børnetalsmand

ILANGUSSAQ 2 – Meeqqat oqaasii

Meeqqat oqaasii – Kuummiuni Tasiilamilu atuarfimmi elevhjemmimilu katersorneqarsimasut.

Kuummiut

Meeqqat atugaat pillugit

Niviarsiaraq

11-nik ukiulik: "a) *Uagutsinnu toqqissisimaneq nuannaraara kaanneq ajorpunga ilaatigu.*

- b) *Ajorpallaanngilaq ilaatigu nuannaarneq ajorpunga*
 - c) *Asuli uninngasarpunga ilaatigu iluarsaasisarpunga*
- a) *Anaanaga imeraanga nuannaarneq ajorpunga ilaanni uagutsinniittoqarpa nuannaarparpunga aamma torruttaattarpugut.*
 - b) *Aappi ilaatiguinnaq*
 - c) *Ikiorneqartarpunga. Meeqqat pulaarsimasoq ikiortarpaanga iluarsaasisarpugut aamma erruisarpunga*
Ilaatigut misigisarpunga nuannaarnanga anaanaga aalakoortoq uanga kisimiittarpunga qatanngutikka asaqaakkat.

Niviarsiaraq

14-nik ukiulik: "*Ilaatigu misigisarpunga nuannaarnanga. Misigisarpakka anaanakku ataatangalu aalakkuttu uanga sumiippissaarutarpunga qatanngutikka asaqaakka xx-kunni eerinartiikkunni angerlaatitarpakka uanga sumiippissaarutarpunga ilaatigu xx-kunni sinitarpunga xx ilagigaangakku nuannaraara kammannguara anaanakku aalakooriaraanga kaatarpunga.*"

Niviarsiaraq

14-nik ukiulik: "a) *Nuannersuovoq kaanneq ajorpunga nerisassa piareersimasarput nuannaraakka*

- b) *Ajorpallaanngilaq ilaanni nuannaartarpunga ilaatigu aliasuttaqaanga*
 - c) *Asuli uninngasarpunga ilaatigu iluarsaatisarpunga*
- a) *Anaananga ataatangalu imerangami nuannaarneq ajorpunga tujormisaqaanga qatanngutikka ilagisarpakka ilaanni uangu sumiippissarutarpunga*
 - b) *Ilaatigu ikiorneqartarpunga ilaatiguk! Naamik!*
 - c) *Anaanakku imeraangata nuannaarneq ajorpunga ikiorneqarsinnaavunga qataanngutikkalu*

Niviarsiaraq

9-nik ukiulik: "*Nuannarivara naluttarffik*"

Nukappiaraq

11-nik ukiulik: "*Nuannertoq, aneersualersut, pisiniarfimmi nerisassanik pisiniarlutik angerlarlutik nerisut*"

Niviarsiaraq

15-nik ukiulik: "Nuannarisara naluttarfik"

Niviarsiaraq

11-nik ukiulik: "Eqqissisimasoq nuannersoq

Asaneqarneq nerisassaqarneq atisassaqarneq

Aap

Toqqisisimasuuvog nuannersoq kialaartoq"

Niviarsiaraq

12-nik ukiulik: "Nerineq

Asanninneaq

Torpisimaneq

Ikiorneqarneq

Mianersorneq"

Niviarsiaraq

13-nik ukiulik: "1) Eqqissisimasoq

a) Angajoqqaat toqqisisimasut atsisaqarluni nerilluni

b) aap

c)

Asannittooq

Nerineq

Angajoqqaat"

Nukappiaraq

12-nik ukiulik: "Uanga meeraarallarama naunartuaanaraluarbunga kisianni alligama ataataga anaanangalu Tallimanngorneq Arfinningornillu ullut tamaasa aalukoortuaanarput sulimut taamatuaannarput."

Nukappiaraq

12-nik ukiulik: "Angerlarsimaffik toqqisisimanngitsoq. Anaana ataata kamaattut. Uanga qiasoq."

Niviarsiaraq

12-nik ukiulik: "1) Angerlarsimaffik toqqisisimasarpoq Nuannertarpoq ikioqatigiittarpugut

Aap, taamaappoq Aliasuttarpunga oqalotateqartarpunga susassaleqisarpunga

2) Qiimasarpunga illartarpunga oqaluasaakkaangatta nuannersuni allartarpugut nuannisartarpugut

3) Anersinneqaraangama Aliasuttarpunga taav anaananni oqaraagama oqartarpoq soqutigissanngilatit

4) Akisinnaanngilara?"

Niviarsiaraq

12-nik ukiulik: "1) Angerlarsimaffik toqqisisimavoq nuannerpoq ikioqatigiittarpugut ajunngitsumillu ingerlavugut Aap, ilaanni nikallortarpunga nuanniitsoqartarpoq ilaannikkut qiasarpunga oqaloqatseqartarpungalu

2) Qiimasarpunga illaqatseqartarpunga ajunngitsumik ikiorneqarusuppunga kisianni iluamik ikiorneqarpunga

3) Annertinneqaraangama misigilertarpunga nuanniillisarpoq ilaannikkut qiaqqartarpunga taava qiareeruma nuannaqqilertarpunga illaqilertarpunga”

Nukappiaraq

9-nik ukiulik: “*Suuffa*

b. aap nerisassat

c. ajunngilaq siniffik

Nuanniitsoq angajoqqaat imertut”

Nukappiaraq: “*Ajunngilaq Nerisasat*

B. Aap

C. Ajunngitsumi”

Nukappiaraq

11-nik ukiulik: “*1) Nerisisassaqassaaq, siniffiqassaaq, angajoqaaqassaaq nuannennerussaaq*

1.a angajoqqaat imerneq ajorpatat

1.b aap

1.c angajoqqaat imeraangata aliasuttarpunga

2. angajoqqaat asanninnerat nuannerpoq

2.a nuannitsumik angajoqqat kamaattut

2.b aanaakkut aataalu

2.c ikiorlunga asallunga

3. qimaallunga ikiortissarsiorlunga

4. Ilaqutamut ilinniartitsisumut”

Niviarsiaraq

11-nik ukiulik: “*1. Angerlarsimaffik toqqissimasoq qanoq ittuua?*

ajunngilaq nuannerpoq ilaannikkut qungujuttarpunga

a) nuannaarneq kaannanik kiserliornani

b) angerlarsimaffippuk nuannersuuvoq

c) uanga angerlarsimaffiga toqqissimasuuvoq

2. nuanniitsoq misigigaanni kisimiikkusuttarpunga qiasarpunga

2. nuannaaraangama qungujulaartarpunga

a) nuannaaraangama qungujullunga pisarpunga

b) ikiorneqartarpunga

c) Ilinniartitsisumik ikiorneqartarpunga

3. Naamik

4. meeqla illerluisuanni”

Nukappiaraq

12-nik ukiulik: “*1. Spilertarpunga*

A. isiginaatapunga

B. Toqutatapugu

C. nerisarpugu/aamma ilaani kaatapunga

2. A. kaimideerngiungaangama pinguattarpunga kaimideerngiangkaangama qiasarpunga

B. ikiorneqartarpunga

C. sullineqarlunga
3. A oqafigineqartapunga/ oqaaqissaneqartappunga”

Nukappiaraq

11-nik ukiulik: “*1. Spilertarpunga
a pinguartarpunga
B isiginartarpunga
C toqortaatapuu
aniillaarpuu/ aamma katapua
2.A. kaemiiitetarpua pinguartarpua
B Kaidengangangama qialarpua
C. igorneqtarpunga”*

Nukappiaraq

11-nik ukiulik: “*1) Nerisassaqassaq siniffeq angajoqaat nuanernerusaq
a) angajoqaat imerneq ilaaniku qiasarpunga
b) ja
c) ilaankut aanaakunitarpung
2) Angajoqat Asaqatigiikangata Nuanerusapoq
a) Nuannitsunik angajoqaat kamaakangta qiasarpunga
b) Aataakkut aanaaku
c) oqaloqatigiilluta Nuaneqarpoq”
3) qimaallunga ikiortisasiolluta
4) aanaanut qimaasariaqapunga”*

Niviarsiaraq

15-nik ukiulik: “*1) Nuannerpoq nerisassat sinifirarpoq Asannineqarpoq pujordnneq inerteqqutaavoq
B) iili
c) Oqiuteqarnani pellerluni Nuanninngitoq
2) Aliassitarlugut. Nuaniitumik misigisarpugut Maqaasisaqqartarpugut
A) Nikalunganeq. Nuannaarneq imenneq. Pujortanneq”*

Niviarsiaraq

11-nik ukiulik: “*1.a) Nuannerpoq Nerisassat siniffik Asanninneq Pujortartoqarneq ajortoq
b. Aap Taamaappoq
c. ooriuteqarnani Kaalluni Nuanninngitsoq
2. Kipilluni Aliasuttarluni misinnartarpoq Ilaannikkut nuannertarpoq ilaannikkullu
Maqaasisarpugut
a. Nuanninngitsoq Nuannersoq Taakku misiginikuuakka”*

Niviarsiaraq

10-nik ukiulik: “*Anaanaa, parinnga, sugamami taamaapinga
alarnanga Paaringa”*

Nukappiaraq

13-nik ukiulik: “Ataatsimoorlutik nuannaartut”

Atuartoq: “Qaqqami nerisut”

Tasiilaq

Meeqqat atugaat pillugit: 9.klassi og specialklassilu

Nukappiaraq

14-nik ukiulik: "angajoqqaat ilagalugit toqqissimasumik angerlarsimappat, imerneq ajorpat.
angajoqaat sammisaruninga, oqaluttuutaruninga siunissamik pillugu

*Angajoqqaakka najorusuppakka meerarsiaarusunngilanga kisianni anaanaga toqunikuulluni
allatut ajornaqqaaq nammineq ikiotariaqattariaqarouna ataataga aperinikkuvara
najorsinnaallugu kisianni oqarpoq najorsinnaarsilaanga imerajullunilu kisianni anstalt-
timittoq"*

Nukappiaraq

14-nik ukiulik: "1.a) Renlighed, toelet med skys, en seng, Varme i vinteren, tag over hovedet, mad
b. ja
2.a. at blive mobbet
b. ikke altid
c. ved at blive taget væk fra mobberne
3. beder personen om at stoppe (hvis ikke virker) behynde at gå/løbe fra personen
4. ens lære og forældre og ved at sige "ham/hende der har f.eks. mobbet mig"

Nukappiaraq

14-nik ukiulik: "Angerlarsimfik torqisisimasoq angajoqaat imerneq arjortut.
Angajoqat samillugit oqaluqtigalugit siunissamut oqalutullunga"

Nukappiaraq

15-nik ukiulik: "Jeg er glad
jeg er frisk
jeg har det godt"

Nukappiaraq

12-nik ukiulik: "Jeg er glad
jeg er frisk
jeg har det godt"

Nukappiaraq

15-nik ukiulik: "Angajoqqaakka najorusuppakka meerarsiaarusunngilanga!!!
Kisia illatigu. Nuannetarpoq umiatsiaranni. Assut Anaanaga najorussupara assut!!!!!!
Anaanaga assut asagakku"

Nukappiaraq

14-nik ukiulik: "Angajoqqaakka najorusuppakka meerarsiaarusunngilanga!!!"

Nukappiaraq

14-nik ukiulik: "Jeg er glad
Jeg er frisk
Jeg er det godt"

Atuartoq 9.kl.: "Angajoqaat parssilluarnissaat eqqissimangaasummik inuuneqannissaat, meeqqat elluqissangilaq.
Qujanaq. Ajunngilaq."

Atuartoq 9.kl: "vand"

Nukappiaraq

15-nik ukiulik: "Angerlarsimaffik
Angerlarsimaffik toqqissimasoq
Tassaavoq eqqissimasoq"

Atuartoq 9.kl: "1) Angerlarsimaffik toqqissimasoq angajoqqaat aalakoorneq ajortut pujortarneq ajortut"

Nukappiaraq

14-nik ukiulik: "1.a) Toqqissimasoq nuannersoq angerlarsimaffigissagaanni uku Pisariaqarput →
Toqersumik angerlarsimaffeqarneq, nerisassaqarluarneq, susassaqarluarneq soorlu →
pinnguat allallu"

Nukappiaraq

14 år: "1.a) Toqqissimasoq angerlarsimaffik nuannersoq angerlarsimaffik pitsaasoq
2.b) aap ikiorneqarpunga qujanartumik
3. naluara"

Atuartoq 9.kl: "Angerlarsimaffik Toqqissimasoq Tassaavoq eqqissimasoq toressoq angajoqqaat
asannuttutut nipilik eqqissimasoq"

Atuartoq 9.kl: "Angerlarsimaffik toqqissimasoq
- Asanninnermi ilivami paarnginnerardiuni
- kaanginnitsara
- uuluularnali
- Eqqitsimanner"

Niviarsiaraq

14-nik ukiulik: "Angerlarsimaffik toqqissimasoq
- eerdassimappi dugaangitser
- eqqitsimaardi angajoqqaa
- Niilatsarardinnerardi merterdi
- Asanninnermi amigaalerarnani"

Nukappiaraq

15-nik ukiulik: "Atuartariaqarpoq Aamma suliffeqartariaqarpoq"

Niviarsiaraq

15-nik ukiulik: "- *Angerlarsimaffimi dukanngitsoq*
- *Suna damaa oqaloqatigalugu*
- *Angerlarsimaffik eqqissimasoq*"

"Meeqqat Illersuisorisuuppatsit"

9.klassi + specialklassi (Tasiilaq)

Niviarsiaraq

14-nik ukiulik: "Jeg har ikke boet min mor siden jeg var seks år og nu er jeg 14 år og stadig boet ikke min mor. Og de er ikke sjov at ikke boet hod forældrene. Jeg kan huske da min mor pakkede mine ting. Jeg har altid tænke at dræbe mig selv, jeg har næsten dræbe mig selv. Stadig tænke at dræbe mig. De er ikke spor sjov

SÅ VÅGN DOG OP OG STOP DRIKKER"

Nukappiaraq

specialklassi: "mor jeg ønsker du skal ikke drikke øl
jeg ønsker at komme i 8. klasse"

Nukappiaraq

15-nik ukiulik: "immaqa pittaanesaaq naluttarfeqarpat f.eks. kammalaatiga imertarpoq taava angajoqqaaga imertsinnej aqarpaanga taava kammalaatiga imerusulluni oqarfigivaanga taava uanga oqarpunga anigaasaq aalakoornartumik akiinagu naluttarfimmut atoruttigut immaqa nuannerneruvoq.
Taava ajunnginneruvoq naluttarfitaarutta"

Nukappiaraq

15-nik ukiulik: "Inuk angerlarsimaffimmik ajornartorsiuteqarpat angerlarsimaffiminngaanniit annilaagasarpat aneerunik angerlarusunnginnarunik aamma annilaagalluni ineq angajoqqaava pisuullunik naveeqqillugu kisianni inuk oqarusunnanik taava ajornartorsiutsinik oqaatsiginagut taava naalangisseruuusuarsaaq"

Atuartoq 9.kl: "mere hus
flyvemaskine"

Atuartoq 9.kl: "Imerdarnani oralivaraliidderngu

*Arsartarfik græs'eqarnissaat
Atuarfimmi illoqarfimmiluunniit biograf'eqarnissaat
Illorsaarsuit
Tasiilami mittarfik
Naluttarfitaarnissat Tasiilami
Tasiilami centeritaarnissaat
Fifartarfik"*

Atuartoq 9.kl: "Cykelbane
aamma cykelit amerlatseqqillugu"

Atuartoq 9.kl: "svømmehal
cykelbane
grasbane
mittarfik
mere hus
mere butik

Puumittarfeqartillugu
cykelbaneqartsillugu

Soorlu inuk imeqartaartarluk sorlu inuk oqarpoq imerusulluni kisianni kammalaataa oqarpoq naamik puumittarfeqarpoq puumittarfiliaanarta imigassanut atornagut"

Atuartoq 9.kl: "Tasiilami amingaalii!
Arsartarfik, biograf, svømmehallen,"

Atuartoq 9.kl: "Ullumi takugama kalaaleq uniformilik"

Atuartoq 9.kl: "kunstgræsbanetaarusuprugut.

*Ilinniartitsisut utoqqaavallaarput.
Ilinniartitsisut qallunaat amerlavallaarput
Niuertarfip eqqaani imertartut amerlavallaarput.
Rappertartut tunumi amerlanngivallaarput*"

Atuartoq 9.kl: "Uanga oqassagaluarbunga inersimasumut.
- Naluttarfilaarnissaani Tasiilaq taanna amigaatingivara
- Biograf-eqalernissaa kissaatigaarpu
- Tasiilami nujalerisaqalernissaa piumagaarpu.

Atuartoq, specialklassi: "meeqqasi issumagigallugu illinnartsitssuginnarllugu. Qallunnaat. Nalunguartarfik.
sikilledarfik
innisaqarlugit. Meeqqat.
Ajunngilaq. Qujanaq."

Atuartoq 9.kl: "Imerdarnani oralivaraliiddungu

*Meeqqat illorsorlugit
Arsartarfik græs'eqarnissaat
Atuarfimmi illoqarfimmiluunniit biograf'eqarnissaat
Illorsaarsuit
Tasiilami mittarfik
Naluttarfik
Tasiilaq center
Fifartarfik"*

Atuartoq 9.kl: "Tasiilami amingaarerput:
Arsartarfik, svøemmehallen, Biograf, Neriniartarfik, Atsisaarniarfik, Bus"

Atuartoq 9.kl: "Assigiinngitsorpassuarni Tasiilami amingaateqarpugut. Soorlu makkua biograf,
arsartarfik, naluttarfik, mcdonald's, mittarfik"

Atuartoq 9.kl: "Uanga oqassagaluarpunga inersimasumut.
- Naluttarfilaarnissaani Tasiilami taanna amigaatigivara
- Biograf-eqalernissaa kissaatigaarpu
- Tasiilami nujalerisoqarnissaa piumagaarput"

Nukappiaraq

15-nik ukiulik: "- 15-inik ukioqarluni piniarnermut allagartartaartoqassagaluarpoq
piniartungussagaluarpunga taava.
- cykelbane"

Atuartoq 9.kl: "Atuarfik
kollegia allinissaa"

"Uanga kaaimiingilanga potataajaavi alaala aamma angajoqqaakka imertanenga
aamma unangaa iluammi imitsaapala Neriupua imitsaatsiisi aamma portatsaatsili
kaiminaqeeraa daanna alerngaluappa Tasiilami svømmehal amingaalaraa"

Atuartoq 9.kl: "mor far i skal ikke drikke mere"

Atuartoq 9.kl: "piseniarbiturmi imioranise qiminelarna tunirane imitrunesi unititunu"

Atuartoq 9.kl: "Atuarfik alisinnisaa"

Atuartoq 9.kl: "Meeqqasi pingaartissigit Imerunnaarlusi meeqqat tamaavimmi qanoq
ikkaluarpaluunniit pisinnaatitaaffeqarput.
meeqq tujormitinneqassanngillat illorsorneqassapput, ikiorneqassapput,
peqataatinneqassapput

Meeqqat pisinnaatitaaffiit"

Atuartoq 9.kl: "Angajoqqa aalagoordarnasi aalaguunngikkalivardinni aamma ainngilar
Igiaroordarnasi.
Angajoqqa qilernasi aernardortsuulaanni oralivaraliilarniartsii"

Atuartoq 9.kl: "Qilernasi uumitserdarngangi
Asanninnermi amingaalerardiddarnangi
Naddugardardarna qilernali eqqartaaliiluunniakki kaanginnitsaa!
Qilernali kaaddinnangi!"

Nukappiaraq

9.kl.: "Take care of your children
Stop drinking
pleas

*tak for de du lytter
have a nice day”*

Atuartoq 9.kl: "Meeqqasi pingaartissigit

*Imerunnaartusi meeqqat tamaavimmi qanoq ikkaluarpanluunniit pisinnaatitaaffeqarput
meeqqat tujormitinneqassangillat illersunneqassapput, ikiorneqassapput
peqataasinneqassapput
Meeqqat pisinnaatitaaffiit”*

Atuartoq, 9.kl.: "Stop mobning Jeg blev selv mobbet fra 3. til 8. årgang hvor politiet blev involveret i
8.årgang
Fjern skrald fra byen/naturen"

Atuartoq, 9.kl.: "Mêqqasi pingârtisigit

*Aarsartaarfitarusupugut ivingaraik
iliniartitisut kallingorli
cykelertarfitarli
Pisiassat kigillilik*

Atuartoq 9.kl: "Tasiilami alisaarniarperalernitsaa alisa addaluulu"

Atuartoq 9.kl: "neriniartarfik
Svømmehal
Puumittarfik neriniartarfefeqartoq"

Atuartoq 9.kl: "Kunstgræsbane"

Meeqqat elevhjemmiemeersut meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit

- "Qitornatit paarissavatit qitornavit ajunngitsumik pissavaatit immiaaraq tunullugu
qitornat paariu asajuk erligijuk perorsaruk ajunngitumik pisarniaruk atuarnerut tungaanut
ingerlateeqqiuk perorsaruk. Qujanaq!"
- "Meeqqatit paarilluarlugit
Meeqqatit oqaluttuutarlugit ilumut perorsarlugu
kinaagaluarpaluunniit ikiortarlugit"
- "Oqaloqatisqaalluni angajoqqaat ilagalugit. Imigassaq unitillugu meeqqat saallugu
meeqqatit nerisassaqqartillugit"
- "Qitornatit asassavatit imigassamik atornerluinat qitornatit asallugit pigukkit
pissaanerusumik inuuneqalissaaq.
Kollegiarmiuulluni nuannerpianngilaq"
- "Anaanaga ilagerusuppara aamma Kollegie eriangivarna iddorarpimmu
noorngusuppu aalaarlanga ilaanni ilaarnngusuddarpanga

*inersimasumik oqaloqateqarneq
kaassanngilagut
pujortaqqusaanngilagut (kisianni uanga pujortartarpunga)
Paajaq unitsilaarlugit!"*

- *"Meeqqasi asallugit
Imigassat unitsillugit
ikiaroorneq unitsillugu
aamma meeqqasi oqaloqatsigisarlugit aammalu paarilluarlugit"*
- *"Kollekiaani inatisi sakotoqa taava ngalangeselunga.
Allaa anikalalunga"*
- *"Atuarfik
Sulisut qaffannisaat
aamma
sulisut amerllisinnisaat"*
- *"Kollegiet'ni oqaloqatissaqarneq ajorpugut, angajoqqaat perorsaasiat
maqaasisarpavut, kollegiet angerlarsimaffitut isigigaanni pissutsi allaanerusarpoq, ilaanni
oqaloqatissaqarnissarput utaqqisarparput, nuannaanngikkaangatta
qiimmassarneqartarpugut"*

12 Å

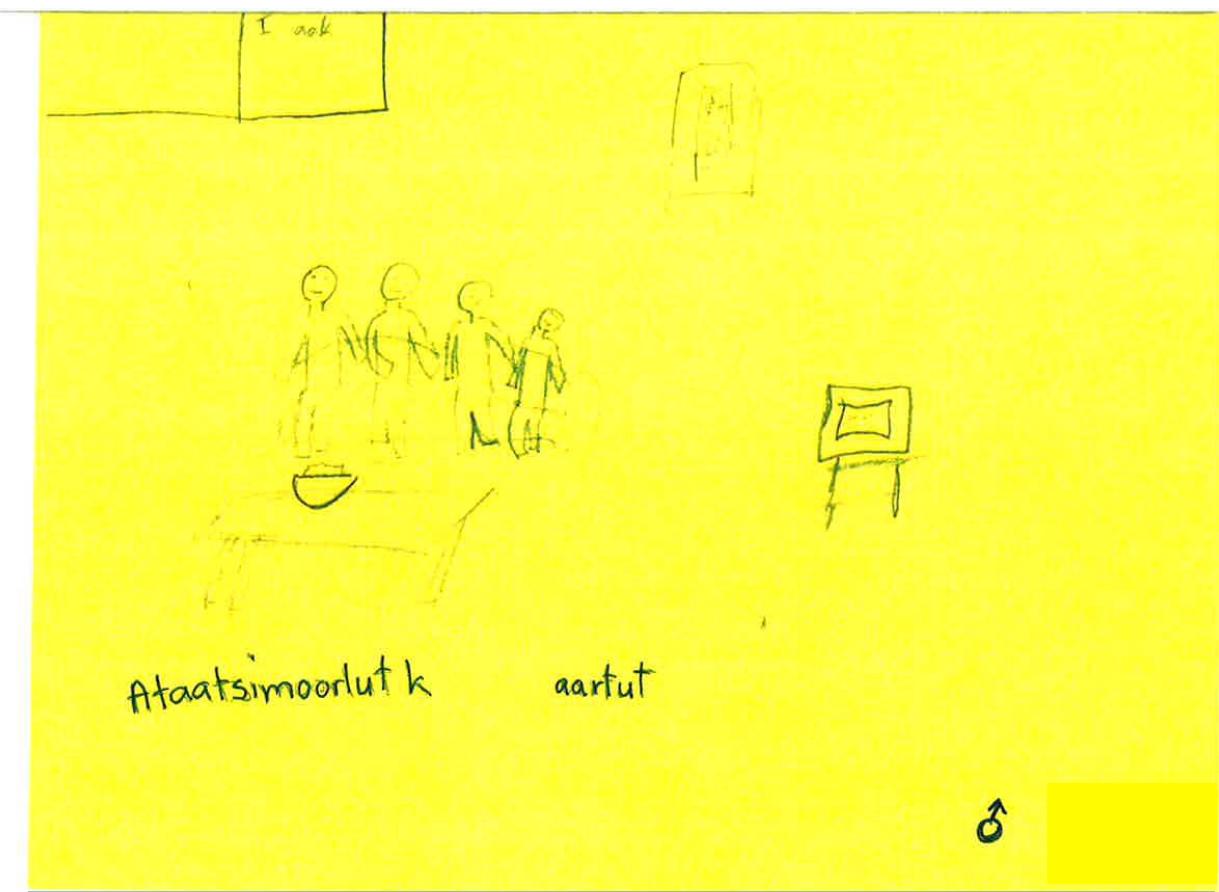
Fingerlarsimaffik toqqissimanahngitsaq. Amaana ataata kamaattut.
Vanga qiasoq.

♂

Vanga meeragrallarama naanartua anar aluarpu-
nga kisianni alligama atqatas, a angangigalu
Tallimangorneq Arfinning ornillu ullut tamaasa
galukkoortuq angrput sulimut tcamatixan-
carput.

2004 12 År

Nuannarsisara naluttarfik

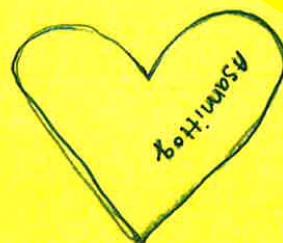
12 20

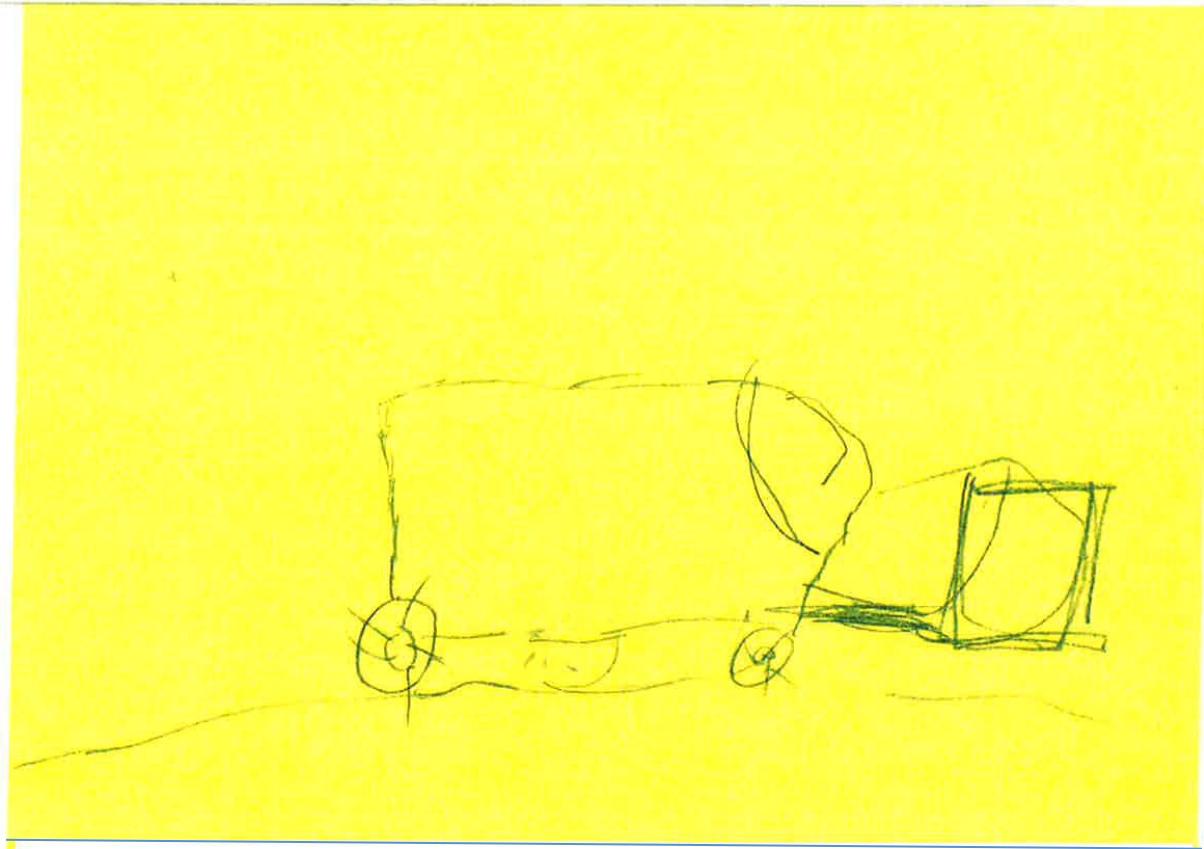
♀

1) Eggissisimasoq

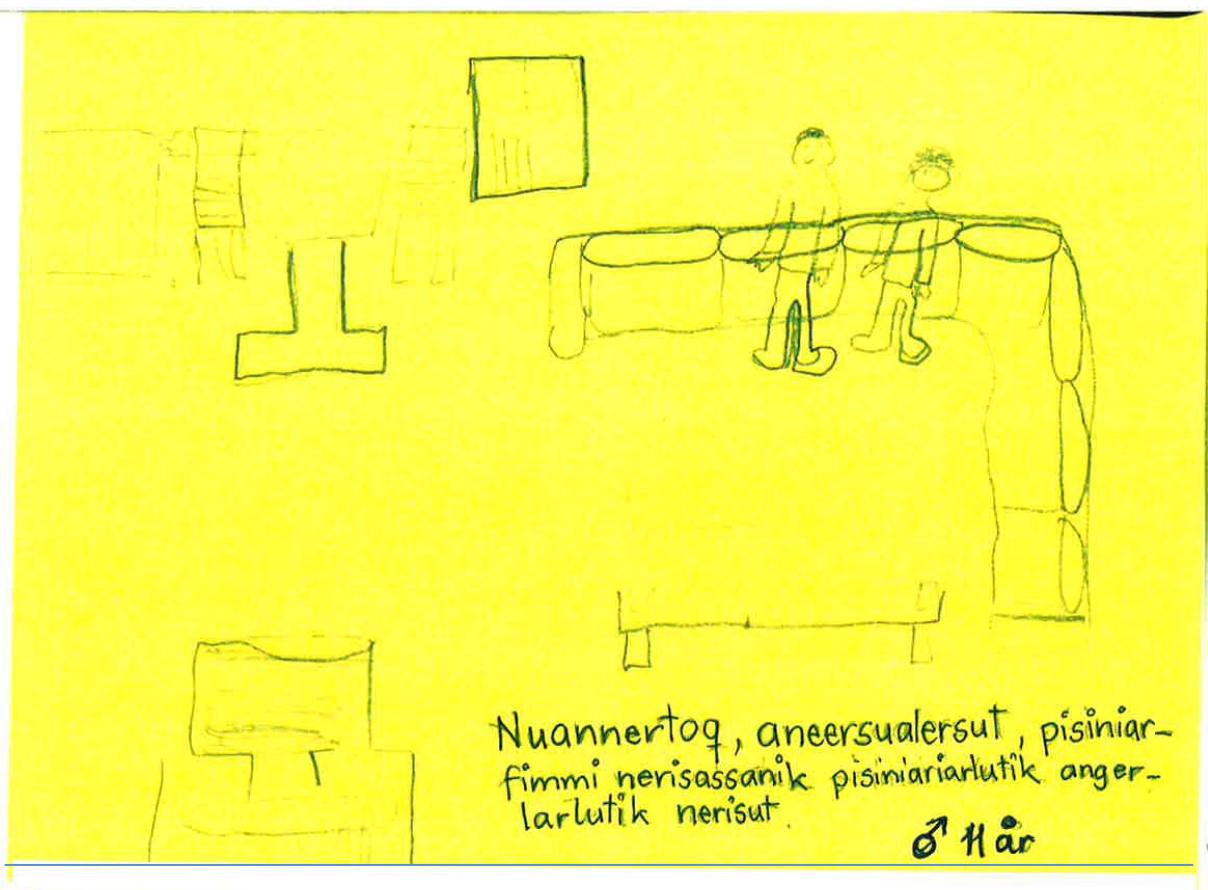
a) angajoggaat toqqissisimasut atsisaqarluni

♀

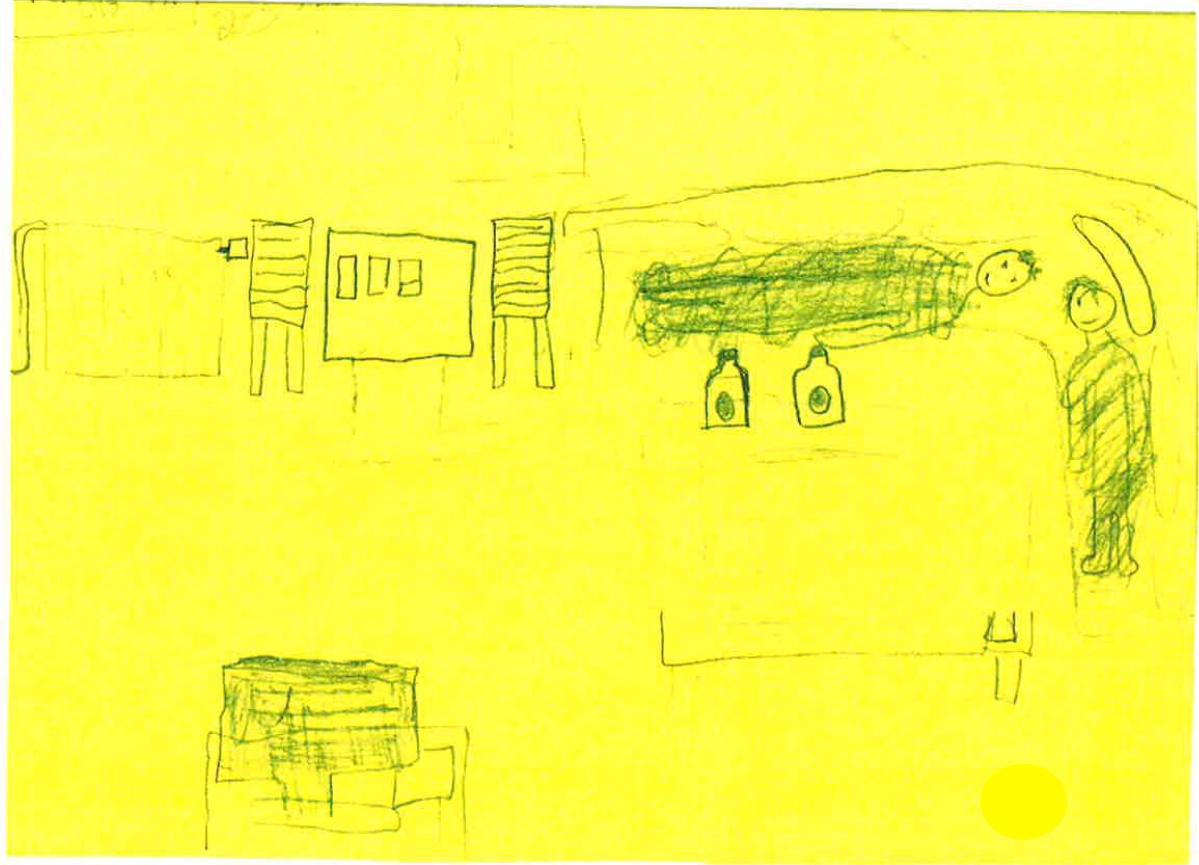

© 2014 by *peel*

Nuannertog, aneersualersut, pisiniar-
fimmi nerisassanik pisiniariaarlutik anger-
larlutik nerisut.

♂ Här

Bilag 3:

Opgørelse fra skolen

OVERSTREGET TEKST UNDTAGET AF AKTINDSIGT JF. OFFENTLIGHEDSLOVENS § 13, NR. 6.

A. Voldelige og meget uadæquable reagerende elever

Elever der er voldelige overfor lærere og andre elever. Elever der kaster, bider, sparker, slår og generelt har en fysisk destruktiv adfærd. Gælder også elever der mundtligt chikanerer andre eller er meget respektløse i deres måde at tale til lærerne på.

B. Forstyrrende og meget urolige elever

Elever der forstyrer undervisningen og forstyrer andre elever i klassen. Elever der går ind og ud af klasser og forstyrer den øvrige undervisning på skolen.

C. Elever hvor skolen er bevidst om problematiske hjemmeforhold

Elever hvor der evt. er sendt flere underretninger vedr. alkohol misbrug eller andre sociale problemer i hjemmet. Elever der synligt mistrives i deres hjemmelige forhold.

Evt. også de elever, hvor der er et meget anstrengt samarbejde mellem skole og hjem. Forældre der udebliver fra møder, ikke overholder aftaler. osv.

D. Meget fagligt svage elever

Mange af eleverne er naturligvis fagligt svage pga. nogle af de ovenstående punkter, men der kan også være tale om elever der er fagligt svage pga. andre omstændigheder, indlæringsvanskeligheder, uopdagede diagnoser, andre tidligere skader osv. Elever der er meget fagligt svage og bagud.

E. Andet

Andre former for mistrivsel. F.eks. stille og alt for indadvendte elever. Det kan også være der er noget helt andet, skriv kort i bemærkninger, hvad problemstillingen drejer sig om.

20 elever

B: 1 elev (forstyrrende, *meget urolig, vil helst bare lege, glemmer hurtigt*)

B+C: 1 elev (forstyrrende og problematiske hjemmeforhold)

B+E: 1 elev (forstyrrende, *doven, kan ikke sidde stille*)

E: 1 elev (*arbejder meget langsom og har svært ved at lave noget, selv nemme opgaver*)

4 elever ud af 20 har problemer

19 elever

A+B: 1 elev (voldelig og forstyrrende)

B: 3 elever (forstyrrende)

A+B+C+D+E: 1 elev (alle punkter er gældende + yderst begrænset talesprog og yderst problematisk adfærd generelt)

5 elever ud af 19 har problemer

18 elever

B: 1 elev (forstyrrende og meget urolige)

D: 5 elever (meget fagligt svage elever)

B+D: 5 elever (forstyrrende og fagligt svage)

11 elever ud af 18 har problemer

[REDACTED]

18 elever

B: 1 elev (forstyrrende)

D: 5 elever (fagligt svage)

B+D: 2 elever (forstyrrende og fagligt svage)

A+B+E: 1 elev (voldelig, forstyrrende + manglende grænser)

9 elever ud af 18 har problemer

[REDACTED]

19 elever

A: 1 elev (voldelig og meget udad reagerende)

D: 1 elev (meget fagligt svag)

B+E: 1 elev (forstyrrende + *lukket og indadvendt*)

B+D+E: 1 elev (forstyrrende, fagligt svag + *ofte meget ked af det*)

A+B+C+D: 1 elev (alle punkter er gældende for denne elev)

5 elever ud af 19 har problemer

[REDACTED]

20 elever

B+D: 2 elever (forstyrrende og fagligt svage)

B: 2 elever (forstyrrende)

D: 1 elev (fagligt svag)

A+B: 1 elev (voldelig og forstyrrende)

6 elever ud af 20 har problemer

[REDACTED]

18 elever

A+B+D: 1 elev (voldelig, forstyrrende og fagligt svag)

B: 2 elever (forstyrrende)

D+E: 1 elev (fagligt svag + *indeklemmt*)

B+C: 1 elev (forstyrrende og problematiske hjemmeforhold)

D: 1 elev (fagligt svag)

B+E: 3 elever (forstyrrende + *høreproblemer, meget stille elever*)

E: 2 elever (meget fravær)

11 elever ud af 18 har problemer

[REDACTED]

17 elever

A+B: 1 elev (voldelig og forstyrrende + *han prøver at styre klassen*)

D: 1 elev (fagligt svag i dansk)

A+B+C: 1 elev (voldelig, forstyrrende, problematiske hjemmeforhold)

A+B+C+D: 1 elev (alle punkter gældende for denne elev)

E: 9 elever (koncentrationsbesvær, altid bagud, kommer altid for sent, strid overfor de andre, bliver tit drillet, vil ikke i skole, savner omsorg, sårbar)

13 ud af 17 elever har problemer

22 elever

A: 1 elev (*taler meget grint*)

A+B: 1 elev (voldelig og forstyrrende)

B+C: 1 elev (forstyrrende og problematiske hjemmeforhold + *pendlerbarn*)

B+D: 4 elever (forstyrrende og fagligt svage)

A+B+C: 2 elever (voldelige, forstyrrende, problematiske hjemmeforhold)

A+B+C+D: 1 elev (alle punkter er gældende for denne elev + *tydeligt omsorgssviget på hjemmefronten i forhold til hygiejne*)

B+C+D+E: 1 elev (forstyrrende, problematiske hjemmeforhold, fagligt svag + *kommer næsten altid for sent og pjækker*)

D: 3 elever (fagligt svage)

C+E: 1 elev (problematiske hjemmeforhold + meget *indadvendt*)

C+D+E: 1 elev (problematiske hjemmeforhold, fagligt svag + *meget indadvendt*)

16 ud af 22 elever har problemer

20 elever

A+B: 2 elever (voldelige og forstyrrende elever)

A+B+C: 1 elev (voldelig, forstyrrende, problematiske hjemmeforhold)

A+B+C+D: 2 elever (alle punkter gældende + *har det svært med at være kommet i familiepleje*)

A+B+D: 1 elev (voldelig, forstyrrende og fagligt svag + *muligvis ordblind*)

A+B+E: 1 elev (voldelig, forstyrrende + *omgås storesøsterens vennekreds og søger kontakt hos de ældre elever*)

A+E: 1 elev (voldelig + *føler sig mobbet og reagerer på det, denne udvikling er tiltagende*)

B+C+D: 1 elev (forstyrrende, problematiske hjemmeforhold, fagligt svag)

B+C: 1 elev (forstyrrende og problematiske hjemmeforhold)

D+E: 1 elev (fagligt svag + *gemmer sig i klassen*)

C+E: 1 elev (problematiske hjemmeforhold + *reagerer negativt hvis der har været kontakt til den biologiske familie*)

D: 2 elever (fagligt svag + *en muligvis ordblind*)

E: 3 elever (*offer for pigernes interne magtkampe og indadvendte*)

17 elever ud af 20 har problemer

12 elever

A: 1 elev (voldelig + *eleven har fuld støtte*)

C: 1 elev (problematiske hjemmeforhold)

D: 3 elever (fagligt svage)

5 elever ud af 12 har problemer

13 elever

A: 1 elev (voldelig)

C: 2 elever (problematiske hjemmeforhold)

D: 4 elever (fagligt svage)

7 elever ud af 13 har problemer

13 elever

C: 1 elev (problematiske hjemmeforhold)

D: 3 elever (fagligt svage)

4 elever ud af 13 har problemer

[REDACTED]

13 elever

C: 1 elev (problematiske hjemmeforhold)

D: 5 elever (fagligt svage)

C+D: 2 elever (problematiske hjemmeforhold og fagligt svage)

E: 1 elev (*bliver holdt uden for*)

9 elever ud af 13 har problemer

19 elever

B: 2 elever (forstyrrende)

C: 1 elev (problematiske hjemmeforhold)

C+E: 1 elev (problematiske hjemmeforhold + *meget pjækkeri*)

D: 4 elever (fagligt svage)

E: 1 elev (*meget pjækkeri*)

9 elever ud af 19 har problemer

18 elever

B: 5 elever (forstyrrende + *en diagnosticeret ADHD'er*)

D: 1 elev (fagligt svag)

6 elever ud af 18 har problemer

[REDACTED]

18 elever

A+D: 1 elev (voldelig + fagligt svag)

B: 5 elever (forstyrrende)

B+D: 1 elev (forstyrrende og fagligt svag)

D: 1 elev (fagligt svag)

8 elever ud af 18 elever har problemer

[REDACTED]

19 elever

B: 5 elever (forstyrrende)

B+C: 1 elev (forstyrrende og problematiske hjemmeforhold)

A: 1 elev (voldelig)

A+B: 2 elever (voldelige og forstyrrende)

E: 1 elev (*meget fagligt svag*)

10 elever ud af 19 har problemer

[REDACTED]

19 elever

A+C: 1 elev (voldelige + problematiske hjemmeforhold)

B+D: 4 elever (forstyrrende og fagligt svage)

E: 2 elever (*en mobber verbalt, en anden bliver mobbet*)

C+E: 1 elev (problematiske hjemmeforhold og andet)

B+E: 1 elev (forstyrrende + *passiv afventende*)

D: 1 elev (fagligt svag)

A+B: 1 elev (voldelig og forstyrrende)

11 elever ud af 19 elever har problemer

19 elever

E: 3 elever (*alt for meget fravær*)

D+E: 2 elever (fagligt svage + *mentalt fraværende i undervisningen*)

C: 1 elev (problematiske hjemmeforhold)

C+D: 1 elev (problematiske hjemmeforhold og fagligt svag)

A+B+C: 1 elev (voldelig, forstyrrende og problematiske hjemmeforhold)

8 elever ud af 19 elever har problemer

19 elever

E: 1 elev (*meget fravær*)

C: 2 elever (problematiske hjemmeforhold)

D: 7 elever (fagligt svage)

B: 2 elever (forstyrrende)

12 elever ud af 19 elever har problemer

18 elever

C+D: 3 elever (problematiske hjemmeforhold og fagligt svag)

D: 7 elever (fagligt svage)

C+D+E: 2 elever (problematiske hjemmeforhold, fagligt svage + *for meget fravær*)

A+B+D: 1 elev (voldelig, forstyrrende, fagligt svag)

B+C+D: 1 elev (forstyrrende, problematiske hjemmeforhold, fagligt svag)

B+D: 1 elev (forstyrrende og fagligt svag)

E: 1 elev (*for meget fravær*)

D+E: 2 elever (fagligt svage *og for meget fravær*)

18 elever ud af 18 har problemer

8 elever

D+E: 2 elever (fagligt svage + *har svært ved at tale, handicappet*)

D: 6 elever (fagligt svage)

8 elever ud af 8 har problemer

5 elever

B: 4 elever (forstyrrende)

D: 1 elev (fagligt svag)

5 elever ud af 5 har problemer

8 elever

C: 2 elever (problematiske hjemmeforhold)

D+E: 2 elever (fagligt svage + mild hjerneskade, mental retardering, alkoholskadet, meget indadvendt)

C+D+E: 1 elev (problematiske hjemme forhold, fagligt svag + alkoholskadet)

5 elever ud af 8 har problemer

8 elever

A+D: 1 elev (voldelig og faglig svag)

B+D: 1 elev (forstyrrende og fagligt svag)

E: 1 elev (andet)

D: 3 elever (fagligt svage)

D+E: 1 elev (fagligt svag + andet)

7 elever ud af 8 har problemer

7 elever

B: 3 elever (forstyrrende)

B+C+D: 2 elever (forstyrrende, problematiske hjemmeforhold, fagligt svage)

B+D: 2 elever (forstyrrende og fagligt svag)

7 elever ud af 7 har problemer

I alt:

236 elever ud af 446 har problemer

A: 34 afkrydsninger

B: 100 afkrydsninger

C: 47 afkrydsninger

D: 125 afkrydsninger

E: 57 afkrydsninger